

1^ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2015-2016

ΕΡΓΑΣΙΑ Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΟΜΑΔΑ Δ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΑΙ

ΤΑ ΕΤΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Κ. ΜΙΣΑΗΛΙΔΗ ΝΙΚΗ

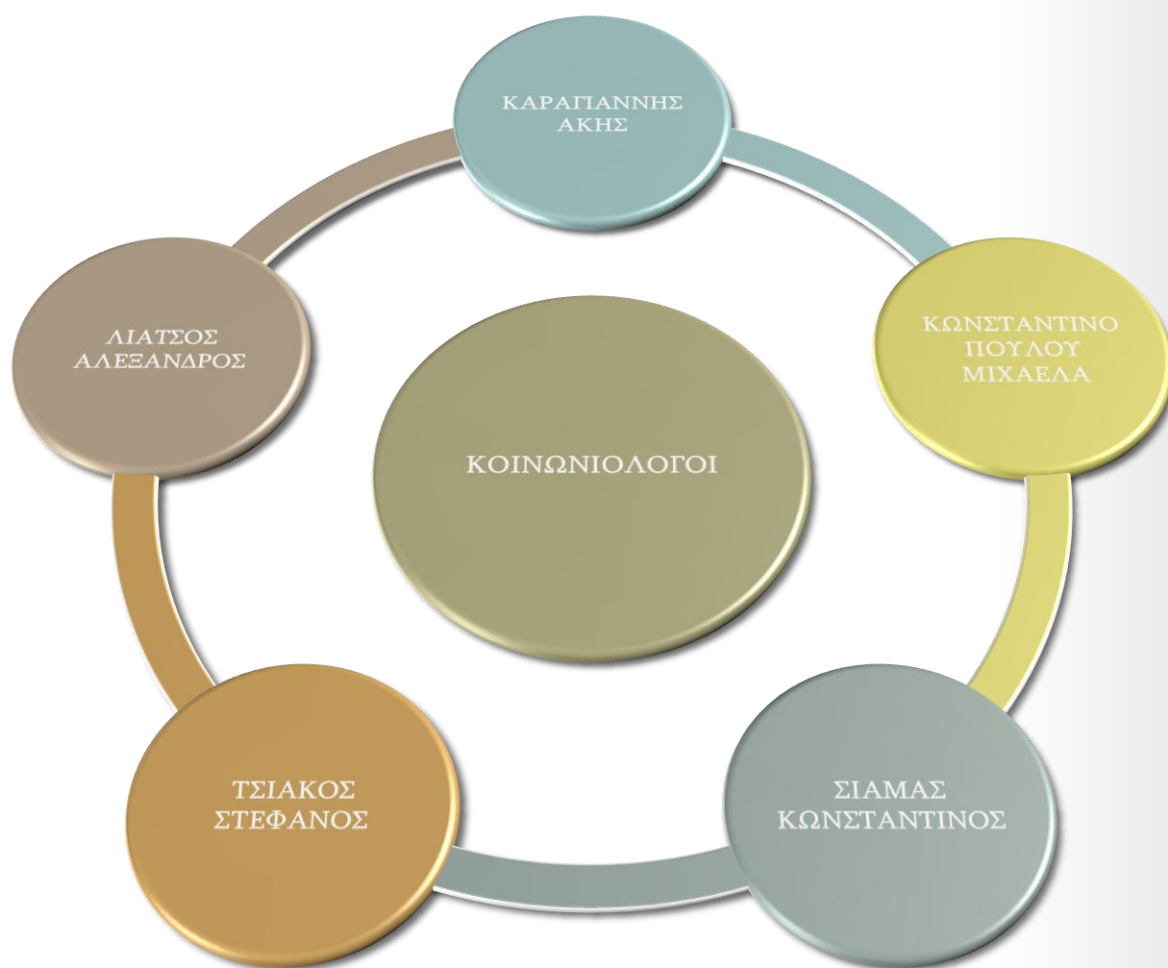
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.....	03
2. ΗΘΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΟ Β' ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ	
α. Η στάση των Σπαρτιατών απέναντι στους αιχμάλωτους Αθηναίους (Κεφάλαιο 1ο, 30-32).....	05
β. Οι «σπονδές» («Αί σπονδαί») (Κεφάλαιο 2ο, 1-2).....	07
3. ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΜΠΟΛΕΜΩΝ – ΑΓΡΑΦΟ ΗΘΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	
α. Εισαγωγή.....	10
β. Διεθνές Πολεμικό Δίκαιο – Ορισμός και σκοπός ύπαρξης.....	11
γ. Η πηγή του Δικαίου του Πολέμου.....	12
δ. Διεθνείς διαφορές και τα μέσα επίλυσης αυτών.....	12
ε. Αιχμάλωτοι Πολέμου.....	16
4. ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ	
α. Εισαγωγή.....	18
β. Πολεμικά Εγκλήματα (Warcrimes) και Τιμωρία των Ενόχων.....	20
γ. Χρηματικές Αποζημιώσεις.....	21
δ. Τα Αντίποινα.....	21
ε. Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.....	22
στ. Η γενοκτονία, το σοβαρότερο έγκλημα στο διεθνές δίκαιο.....	25
ζ. Ιστορική αναδρομή – Ενδεικτικά επιλεγμένα ιστορικά περιστατικά.....	26
5. ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....	44

1. ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

«Πόλεμος πάντων μεν πατήρ ἐστί, πάντων δε βασιλεύς. Και τους μεν θεούς ἔδειξε, τους δε ανθρώπους, τους μεν δούλους ἐποίησε, τους δε ελευθέρους» ‘ ο Ηράκλειτος συμπυκνώνει σε αυτή του τη ρήση αναμφίβολα το τραγικό κι απάνθρωπο του ολέθρου ως απόρροια πολέμου. Διαχρονικά, ως προς τον τρόπο διεξαγωγής και την ένταση, εξελίσσεται η πολεμική διαδικασία, μπορούμε εντούτοις εύστοχα να διαταθούμε πως το ζητούμενο-οι στόχοι όσων πολεμούν παραμένουν αναλλοίωτοι στο διάβα του χρόνου και σχετίζονται, κατά βάση, με «την των χρημάτων κτήσιν». Στα πλαίσια της εργασίας για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών, κληθήκαμε να προσεγγίσουμε μέσα από τις παραστατικές ιστορικές αφηγήσεις του Ξενοφώντα και, κατ’επέκταση, να θίξουμε την κοινωνική διάσταση του πολέμου. Αναλυτικότερα, στο επίκεντρο των ερευνών μας βρέθηκαν δύο θεματικές ενότητες: το άγραφο και γραπτό πολεμικό Δίκαιο και οι πολεμικές κτηνωδίες, τα περίφημα «εγκλήματα πολέμου». Τόσο η ιστορική πλευρά των τεκτενόμενων, όσο και οι διαστάσεις τους που αφορούν το θέμα της παρούσας εργασίας οδηγούν στο συμπέρασμα πως παρά τα όρια και τους περιορισμούς που επιδιώκει να βάλει ο άνθρωπος, ο πόλεμος δεν εξανθρωπίζεται, ούτε αντικαθιστά «τη βαθύπλουτη ειρήνη» που τόσο πόθησαν πολλοί κι ανάμεσά τους ο τραγικός ποιητής Ευριπίδης στα χρόνια του Πελοποννησιακού πολέμου. Μολαταύτα, όταν τα προαναφερθέντα όρια διασχίζονται και μάλιστα κατά τρόπο αλαζονικό, ανελέητο, αμετάκλητο και απειλητικό για την ανθρωπότητα σύσσωμη, τότε κρούεται ο κώδωνας μιας επικείμενης καταστροφής, που στοιχίζει τις ζωές μυριάδων και εκατομμυρίων και αμαυρώνει τις σελίδες της Ιστορίας. Αξίζει, επιλογικά, να επισημάνουμε πως η ευαισθητοποίηση ή ο παραδειγματισμός ίσως να κρίνονται ως μέθοδοι αναποτελεσματικοί, όταν πραγματευόμαστε ζητήματα τόσο κρίσιμα ‘ είναι η βαθύτερη συνειδητοποίηση, η κατάκτηση από ηθικής και ψυχολογικής πλευράς των γεγονότων που θα φωτίσει το άτομο να διακρίνει το μέλλον και να παλέψει με αξιοπρέπεια και ηθική έναντι όσων επιζητούν την ηθική και πολιτισμική ισοπέδωση μέσω της διάπραξης εγκληματικών πολεμικών ενεργειών. Θα θέλαμε, τέλος, να ευχαριστήσουμε την εκπαιδευτικό μας, κυρία Μισαηλίσση Νίκη, για την ευκαιρία - το ερέθισμα που μάς προσέφερε να ασχοληθούμε με τα θέματα αυτά.

ΜΕΛΗ ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΟΜΑΔΑΣ – ΟΜΑΔΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ

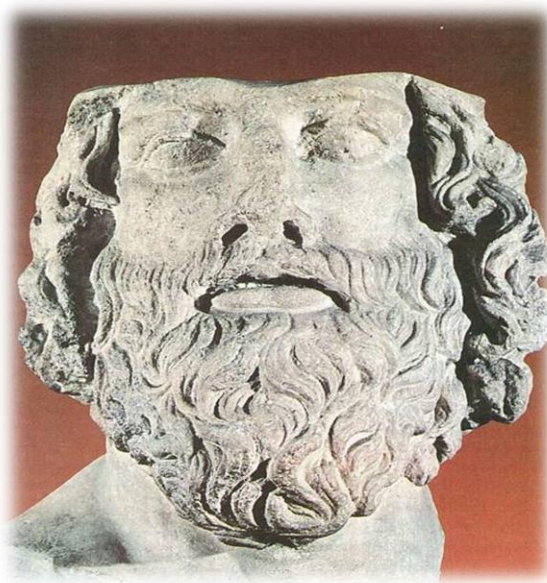

2. ΗΘΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΟ Β' ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ

α. Η στάση των Σπαρτιατών απέναντι στους αιχμάλωτους Αθηναίους (Κεφάλαιο 1^ο, 30-32)

Ιστορική τοποθέτηση

Αφού ο αθηναϊκός στόλος ηττήθηκε κατά κράτος στους Αιγός ποταμούς, ο Λύσανδρος συγκάλεσε πολεμικό συμβούλιο . Σε αυτό το συμβούλιο οι Αθηναίοι κατηγορήθηκαν από τους συμμάχους για την βαναυσότητα που θα επιδείκνυαν σε περίπτωση νίκης. Πιο συγκεκριμένα είχαν συμφωνήσει να κόψουν το δεξί χέρι από όλους τους, τους αιχμαλώτους με σκοπό να μην μπορούν να ξαναπολεμήσουν. Επίσης πηγές αναφέρουν ότι η συγκεκριμένη πράξη είχε ως στόχο να 'κόψουν' την ένταξη μερικών αθηναίων στον σπαρτιατικό ναυτικό είτε δελεασμένοι από τα χρήματα που προσέφερε ο Κύρος, είτε από δειλία. Ο Πλούταρχος αναφέρει μια άλλη εκδοχή του θέματος που ήταν ότι οι αθηναίοι ήθελαν με το κόψιμο του δεξιού χεριού να τους κάνουν να μην μπορούν να πιάσουν δόρυ, αλλά να μπορούν να κωπηλατούν ως κωπηλάτες στα αθηναϊκά πλοία.

Ο Λύσανδρος

- *«Λύσανδρος δὲ Φιλοκλέα πρῶτον ἐρωτήσας, ὅς τοὺς Ἀνδρίους καὶ Κορινθίους κατεκρήμνισε, τί εἶη ἄξιος παθεῖν ἀρξάμενος εἰς Ἕλληνας παρανομεῖν, ἀπέσφαξεν»* : Το πρώτο κεφάλαιο του Β' βιβλίου των «Ελληνικών» κλείνει με τον θρίαμβο του Λυσάνδρου και την εκτέλεση των Αθηναίων αιχμαλώτων. Χαρακτηριστική και απάνθρωπη είναι η τελευταία λέξη του κεφαλαίου: ο αρχηγός του Σπαρτιατικού στόλου έσφαξε με τα ίδια του τα χέρια τον Αθηναίο στρατηγό Φιλοκλή.
- *«Ἐνταῦθα δὴ κατηγορίαὶ ἐγένοντο πολλαὶ πῶν Ἀθηναίων, ἃ τε ἤδη παρενομήκεσαν καὶ ἃ ἐψηφισμένοι ἦσαν ποιεῖν»*: Η «παρανομία» έγκείται όχι σε παράβαση γραπτών νόμων ή συμφωνιών μεταξύ των εμπολέμων, αλλά στην παραβίαση άγραφων νόμων, καθιερωμένων, πανελλήνια, θεσμών για την τύχη ομήρων και αιχμαλώτων. Γι' αυτό κατηγορήθηκαν οι Αθηναίοι και ειδικότερα ο Φιλοκλής ως εγκληματίες πολέμου.
- *«τὴν δεξιάν χεῖρα ἀποκόπτειν πῶν ζωγρηθέντων πάντων»* : Άλλες πηγές, όπως ο Πλούταρχος (Λύσανδρος, κεφ. 9) αναφέρουν ότι οι Αθηναίοι είχαν αποφασίσει να κόψουν όχι το χέρι αλλά τον αντίχειρα του δεξιού χεριού, ώστε όσοι θα συλλαμβάνονταν αιχμάλωτοι να μην μπορούν να πιάσουν δόρυ (επομένως να μην μπορούν να ξαναπολεμήσουν), αλλά να μπορούν να κρατούν το κουπί (ώστε να χρησιμοποιηθούν ως κωπηλάτες στα αθηναϊκά πλοία, σε καταναγκαστικά έργα). Κατά αυτόν τρόπο, ωστόσο, επιφερόταν και ηθική υποδούλωση, καθώς οι αιχμάλωτοι στερούνταν της δυνατότητας να μάχονται στο εξής για τις πεποιθήσεις και τα ιδανικά τους.
- *«ἔδοξεν ἀποκτεῖναι πῶν αἰχμαλώτων ὅσοι ἦσαν Ἀθηναῖοι»*: Μόνο οι Αθηναίοι καταδικάστηκαν και εκτελέστηκαν. Οι άλλοι, από συμμαχικές πόλεις και μισθοφόροι, αφέθηκαν να γυρίσουν στις πόλεις τους. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς των μελετητών του Ξενοφώντα, με βάση τις αρχαίες πηγές, φαίνεται ότι ο αριθμός των εκτελεσθέντων ήταν τουλάχιστον τρεις χιλιάδες.

- *«πλὴν Ἀδειμάντου, ὅτι μόνος ἐπελάβετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ περὶ τῆς ἀποτομῆς τῶν χειρῶν ψηφίσματος· ἠτιάθη μέντοι ὑπὸ τινῶν προδοῦναι τὰς ναῦς»:* Ο Αδείμαντος ήταν ο μόνος από τους ρήτορες/πολιτικούς που αντιτάχθηκαν στη σκληρή και απάνθρωπη πρόταση του ακρωτηριασμού των αντιπάλων. Η πρόταση όμως εγκρίθηκε από τη συνέλευση, αλλά βέβαια δεν εφαρμόστηκε, γιατί βρέθηκαν οι Αθηναίοι στη θέση του ηττημένου. Το ψήφισμα πάντως απέβλεπε στο να ανακόψει το ρεύμα των λιποτακτών και αυτών που προσχωρούσαν στις τάξεις του σπαρτιατικού, ναυτικού δελεασμένοι από τα χρήματα του Κύρου. Ο Αδείμαντος γλύτωσε τη θανατική καταδίκη λόγω της ανθρώπινης στάσης που τήρησε κατά την έγκριση του ψηφίσματος. Ο Ξενοφών καταγράφει όμως και μια άλλη εξήγηση: κατηγορήθηκε όμως από μερικούς ότι πρόδωσε (στους Λακεδαιμονίους) τον στόλο (των Αθηναίων): Η διάδοση αυτή, ότι δηλαδή η ήττα στους Αιγός ποταμούς ήταν αποτέλεσμα προδοσίας, βρήκε μεγάλη απήχηση στην κοινή γνώμη της Αθήνας.

β. Οι «σπονδές» («Αί σπονδαί»)(Κεφάλαιο 2^ο, 1-2)

- *«τοὺς τῶν Ἀθηναίων φρουροὺς ὑπόσπονδους ἀφέντες»:* Οι κάτοικοι του Βυζαντίου και της Καληγδόνας παρέδωσαν τις πόλεις τους στον Λύσανδρο, αφού εξασφάλισαν με «σπονδές» ασφαλή αποχώρηση για τους άντρες της αθηναϊκής φρουράς. Παρά τη διαφορά του πολιτεύματος ανάμεσα στη Σπάρτη και στην Αθήνα και παρά τη βιαιότητα των συγκρούσεων υπήρχαν θεσμοί σεβαστοί από τους αντιπάλους, όπως οι σπονδές: αντιπρόσωποι των αντιπάλων κατέληγαν σε συμφωνία που την επισφράγιζαν με σπονδές προς τιμήν των θεών, τους οποίους καλούσαν ως μάρτυρες για την τήρησή της. Έτσι, αυτοί που αποχωρούσαν μετά από πολιορκία και παράδοση, ήταν ασφαλείς ως προστατευόμενοι των θεών. Ο όρος υπόσπονδος αναφέρεται σε ηττημένους που παραδόθηκαν στους νικητές ή σε νεκρούς πολέμου που οι δικοί τους παραδέχθηκαν την ήττα τους και ζήτησαν από τους νικητές άδεια να παραλάβουν τα σώματα για ταφή.

Οι σπονδές στην Αρχαία Ελλάδα

Οι σπονδές αποτελούν ένα σημαντικό μέρος των θυσιαστικών ιεροτελεστιών. Μπορούν επίσης να εμφανιστούν ως αυθύπαρκτα τελετουργικά. Οι σπονδές συνοδεύουν τις ιεροτελεστίες της καθημερινής ζωής. Ο Ησίοδος επικαλείται τις σπονδές του πρωινού και του δειλινού. Ο Όμηρος μιλάει για τις σπονδές πριν από την κατάκλιση. Με σπονδές επίσης αρχίζουν τα γεύματα, εξίλαστήρια χειρονομία που έχει την ίδια αξία με την προσφορά στους θεούς των πρώτων καρπών της γης. Σηματοδοτούν την έναρξη ή την κατάληξη μιας καθημερινής πράξης, θέτοντας αυτή την πράξη υπό την προστασία των Θεών, τους οποίους επικαλούνται ως μάρτυρες ή συνεργούς. Η σπονδή συνοδεύει επίσης το τυπικό ενός συμποσίου. Οπωσδήποτε οι σπονδές παίζουν σημαντικό ρόλο στις πανηγυρικές εκδηλώσεις, στις οποίες συμμετέχει όλη η πόλη. Με αυτό τον τρόπο επικυρώνονται συνθήκες και συμμαχίες. Η λέξη σπονδή στον πληθυντικό (σπονδαί) υποδηλώνει τη «συμμαχία».

Η σπονδή συνίσταται στο να χυθεί ένα μέρος ενός υγρού πάνω σε ένα βωμό ή στο έδαφος ενόσω προφέρεται μια προσευχή. Τις πιο πολλές φορές γίνονται σπονδές νερωμένου κρασιού (αυτού δηλαδή που έπιναν καθημερινά), αλλά, σύμφωνα με άλλα τελετουργικά, γίνονταν επίσης σπονδές άκρατου οίνου, γάλακτος ή ακόμα ενός μείγματος κρασιού, νερού και μελιού.

Η διαδικασία σπονδής αναπαριστάνεται συνήθως στα αγγεία ως εξής: ένας άνδρας ή μία γυναίκα μεταγγίζουν ένα μέρος του περιεχομένου μιας οινοχόης (μία κανάτα κρασιού, ένα δοχείο μέσου μεγέθους, μικρότερο από τα αγγεία όπου αποθηκεύταν το νερωμένο κρασί και μεγαλύτερο από τα κύπελλα για ατομική χρήση) σε μία φιάλη (ένα επίπεδο κύπελλο χωρίς βάση το οποίο χρησιμοποιούταν στις σπονδές) κι έπειτα έχυναν ένα μέρος του περιεχομένου της φιάλης πάνω στο βωμό ή στο έδαφος. Μετά έπιναν το υπόλοιπο περιεχόμενο της φιάλης. Αλλά μπορεί η σπονδή να μη συνοδεύεται από την κατανάλωση του υγρού των σπονδών. Η σπονδή άκρατου οίνου που επισφραγίζει τους όρκους δεν αφήνει καθόλου κρασί στη φιάλη για να το πιουν οι συμμετέχοντες. Στην Ιλιάδα, ο Αγαμέμνων αναφέρει, με αφορμή το τυπικό ενός όρκου: «το αίμα των αμνών, τις σπονδές άκρατου οίνου, τα χέρια σφιχτά. .» (Ιλιάς, Δ 159). Το τελετουργικό σπάσιμο της φιάλης επισφραγίζει τη σχέση με τον κόσμο των χθόνιων δυνάμεων, οι οποίες είναι έτοιμες να εξαπολυθούν μαινόμενες για να τιμωρήσουν τον επίορκο.

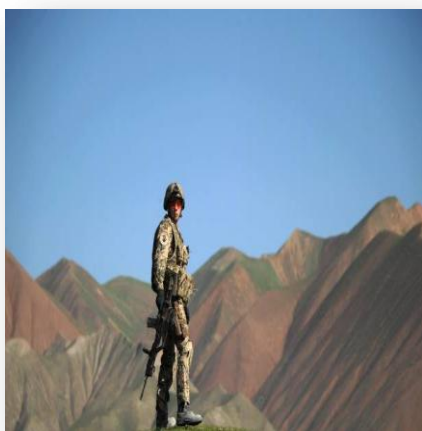
Ένα άλλο είδος ιεράς σπονδής είναι οι χοές, από το ρήμα χέειν, που σημαίνει «χύνω σε ποσότητα». Οι χοές απευθύνονται κυρίως στους νεκρούς. Το υγρό χύνεται από τα ειδικά τελετουργικά σκεύη στο χώμα ή πάνω σε έναν τύμβο. Με αυτόν τον τρόπο συνάπτεται ένας δεσμός ανάμεσα στους νεκρούς και στους ζωντανούς. Πολύ συχνά εξαιρείται ο οίνος από τις χοές, οπότε αποκαλούνται χοαί νηφάλιοι ή άοινοι. Αυτές είναι από καθαρό νερό (σαν τις χοές που κάνει η Ηλέκτρα πάνω στον τάφο του πατέρα της, του Αγαμέμνονα, στις Χοηφόρους του Αισχύλου) ή μπορεί ακόμα να είναι γάλα ή μέλι. Συνδέονται μερικές φορές με τα έναγίσματα, τις προσφορές καθαγιασμένων τροφίμων πάνω στον τάφο ενός νεκρού. Πολλές φορές με τις χοές τιμώνται κάποιες θεότητες, όπως οι Μούσες, οι Νύμφες ή οι Ερινύες.

Στην Ολυμπία γινόταν κάθε μήνα μια θυσία πάνω σε όλους τους βωμούς του ιερού: «Οι Ηλείοι προσέφεραν θυμίαμα μαζί με σπόρους σιταριού ανακατεμένους με μέλι. τους οποίους έκαιγαν πάνω στο βωμό, στον οποίο έβαζαν κλαδιά ελιάς και έκαναν σπονδές με κρασί». Ο Πausανίας, που περιγράφει αυτή την τελετή, διευκρινίζει ότι είναι πανάρχαιο έθιμο. Αλλά στο βωμό των Νυμφών και των Δεσποίνων, διευκρινίζει επίσης ο Πausανίας, δεν έχυναν κρασί, ούτε και στον κοινό βωμό όλων των Θεών. Το παράδειγμα αποκαλύπτει την πολυπλοκότητα αυτών των τελετουργικών, των οποίων κάθε στοιχείο αποκτάει τη σημασία του σε σχέση τόσο με τις ιεροτελεστίες αυτές καθαυτές, όσο και με τις λειτουργίες ή τη φύση των τιμώντων θεοτήτων.

3. ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΜΠΟΛΕΜΩΝ – ΑΓΡΑΦΟ ΗΘΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Α. Εισαγωγή

Ο πόλεμος, ως πράξη βίας, δημιουργεί τις συνθήκες μέσα στις οποίες ένας «στρατιώτης» μπορεί να διαταχθεί ή να αποφασίσει οικειοθελώς να χρησιμοποιήσει τα όπλα του ακόμη και μέχρι το σημείο να αφαιρέσει τη ζωή κάποιου άλλου ή κάποιων άλλων. Ποια είναι, λοιπόν, η διαφορά μεταξύ των πράξεων του στρατιώτη και της απλής δολοφονίας την οποία διαπράττει ένας κοινός δολοφόνος του ποινικού δικαίου; Η ηθική του πολέμου, υπό την ευρεία της έννοια, αφορά στην απάντηση του παραπάνω ερωτήματος. Εάν οι προαναφερθείσες πράξεις διαφέρουν από ηθική απόψη, ποιοι είναι οι κανόνες κύρηξης και τα όρια διεξαγωγής του πολέμου, τα οποία τον κάνουν να διαφέρει από πράξεις βίας που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του κοινού ποινικού κώδικα;

Β. Διεθνές Πολεμικό Δίκαιο – Ορισμός και σκοπός ύπαρξης

Οι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, οι οποίοι διέπουν τον πόλεμο, αποτελούν το Δίκαιο του Πολέμου. Οι κανόνες αυτοί συνίστανται από ορισμένες υποχρεώσεις και αντίστοιχα δικαιώματα, καθορίζουν δε τα όρια νομίμου δράσεως των εμπολέμων, στις μεταξύ τους σχέσεις. Παραβίαση των κανόνων του πολέμου, σημαίνει παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου του Πολέμου γεγονός συνεπαγόμενο κυρώσεις σε βάρος των ενόχων τοιούτων παραβιάσεων.

Οι εμπόλεμοι δεν ξεχνούν τις παραβιάσεις του Δικαίου του Πολέμου από τους αντιπάλους τους και αναμένουν, μετά τη λήξη των πολέμων να αποδώσουν Δικαιοσύνη προς ικανοποίηση του αισθήματος Δικαίου των Λαών τους οι οποίοι είχαν πληρώσει το βάρος των παραβιάσεων. Οι γνωρίζοντες τους κανόνες του Δικαίου του Πολέμου θα πρέπει να τους τηρούν και να τους σέβονται .

Ο Πόλεμος καταργεί το Διεθνές Δίκαιο που ρυθμίζει τις σχέσεις των Εθνών στην ειρήνη. Η ανθρωπότητα όμως δεν έφτασε ακόμα στο σημείο εκείνο, ώστε οι πόλεμοι να θεωρούνται πρωτόγονη εκδήλωση απονομής δικαιοσύνης. Έτσι δεν υπάρχει καμιά νομική ή ηθική βάση που να δικαιολογεί την ανθρωπότητα να εγκαταλείψει τους κανόνες του Δικαίου του Πολέμου, που επιβλήθηκαν σταδιακά και ανάλογα με την πρόοδο του πολιτισμού.

Το Δίκαιο του Πολέμου προσπαθεί να επαναφέρει την ανθρωπότητα με την ειρηνική τακτοποίηση των διαφορών του πολέμου. Αντικείμενό του απετέλεσαν οι περιορισμοί στην χρησιμοποιούμενη ισχύ υπό των εμπολέμων, μέχρι τέτοιο βαθμό, ώστε η χρησιμοποιούμενη ισχύ θεωρείται ότι υποκαθιστά τη Δικαιοσύνη, η οποία προ της συρράξεως ρύθμιζε τις σχέσεις των Κρατών.

Οι σύγχρονοι πόλεμοι, παρόλο που καθιέρωσαν πιο προοδευτικές διατάξεις στο δίκαιο του πολέμου σε σχέση με το παρελθόν, επιτάχυναν, όμως την εξέλιξη και διάδοση νέων μεθόδων καταστροφής της ανθρωπότητας και των επιτευγμάτων της, πράγμα που θεωρείται σαν μια από τις αντιφάσεις του σημερινού μας πολιτισμού.

Οι πραγματικές δυνατότητες των κρατών μέσα στο πνεύμα της κατανόησης και της ανθρώπινης επιστημονικής επανάστασης του αιώνα μπορούν να σταματήσουν κάθε πολεμική ενέργεια προτού αυτή εφαρμοστεί. Άλλοι όμως παράγοντες όπως οικονομικοί, θρησκευτικοί, επεκτατικοί, πολιτικοί οδηγούν τα κράτη σε πολεμικές θέσεις που πραγματικά δεν θα το ήθελαν ποτέ, ανεξάρτητα της τελικής έκβασης του πολέμου.

Γ. Η πηγή του Δικαίου του Πολέμου

1. Το Εθμικό Δίκαιο: Εθμικό Δίκαιο είναι το άγραφο δίκαιο και περιλαμβάνει τους εθμικούς, δηλαδή τους άγραφους κανόνες του δικαίου, οι οποίοι διαμορφώθηκαν από τη κοινή συνείδηση των λαών, από τη πρακτική συμπεριφορά των εμπολέμων, αλλά και της θεωρίας των θεμελιωτών της επιστήμης του διεθνούς δικαίου.
2. Το Συμβατικό Δίκαιο: Το Συμβατικό Δίκαιο, είναι το γραπτό Δίκαιο, το δίκαιο δηλαδή το οποίο διατυπώθηκε εγγράφως τόσο σε εσωτερικές διατάξεις, όσο και σε διεθνείς συμβάσεις ή διεθνείς συνθήκες, οι οποίες δεσμεύουν διεθνώς τα συμβαλλόμενα Μέρη-Κράτη.

Δ. Διεθνείς διαφορές και τα μέσα επίλυσης αυτών

1. Διπλωματικά Μέσα

1. Οι Διπλωματικές διαπραγματεύσεις ή απλώς διαπραγματεύσεις: οι οποίες αντικαθιστώνται διά Διεθνών Διασκέψεων ή Συνδιασκέψεων, όταν αφορούν ζήτημα για το οποίο ενδιαφέρονται περισσότερο από δυο Κράτη.
2. Οι Φιλικές ενέργειες ή υπηρεσίες: οι οποίες αφορούν την επέμβαση τρίτου κράτους προς επίλυση διαφορών μεταξύ δύο κρατών και είναι δυνατόν να είναι αυθόρμητες ή και να ζητηθεί από το ένα ή και αμφότερα τα διαμαχόμενα Κράτη.
3. Η μεσολάβηση: αυτή αφορά την επέμβαση προς επίλυση διαφοράς μεταξύ Κρατών, όπως και οι φιλικές ενέργειες είναι δυνατόν να είναι αυθόρμητος ή και να ζητηθεί. Σε αντίθεση με τις φιλικές ενέργειες, ο μεσολαβών λαμβάνει ενεργό μέρος στις διαπραγματεύσεις και υποδεικνύει λύση. Τα αποτελέσματα των φιλικών ενεργειών και μεσολαβήσεων, οι οποίες προβλέπονται από τις συμβάσεις της Χάγης του 1899 και 1907, έχουν συμβουλευτικό και όχι υποχρεωτικό χαρακτήρα.
4. Οι Διεθνείς εξεταστικές επιτροπές: αποτελούν θεσμό που καθιερώθηκαν από τις Συμβάσεις της Χάγης 1899 και 1907 και αποβλέπουν στην ειρηνική επίλυση διαφορών μεταξύ των Κρατών, τα οποία απέτυχαν διά της χρησιμοποίησης της διπλωματικής οδού. Για την σύσταση μιας Διεθνούς εξεταστικής επιτροπής απαιτείται ειδική συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών.

2. Νομικά Μέσα

1. Η Διαιτησία: είναι η ανάθεση της λύσεως ορισμένης διαφοράς σε δικαστές οι οποίοι εκλέγονται υπό των διαδίκων μερών. Η προσφυγή στη διαιτησία είναι προαιρετική εκτός εάν υπάρχει ανειλημμένη υποχρέωση οπότε είναι υποχρεωτική (διαιτητική ρήτρα). Για να λυθεί διαιτητικά μια διαφορά πρέπει να καταρτιστεί συνυποσχετικό το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει το αντικείμενο διαφοράς, τους διαιτητές, την ακολουθητέα διαδικασία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την έκταση δικαιοδοσίας των διαιτητών. Η σύναψη του συνυποσχετικού περικλείει την υποχρέωση της εκτελέσεως της εκδοθείσας απόφασης καλή τη πίστη. Η απόφαση δεν είναι υποχρεωτική εάν:

- ✚ Το συνυποσχετικό είναι άκυρο.
- ✚ Οι διαιτητές υπερέβησαν τη δικαιοδοσία τους.
- ✚ Έλαβε χώρα δωροδοκία των διαιτητών.
- ✚ Διαπράχθηκε σφάλμα στην εφαρμογή του δικαίου.

2. Η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο: Το Διεθνές Δικαστήριο αντικατέστησε το Διαρκές Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης το οποίο αποτελούσε ανεξάρτητο δικαστικό όργανο της Κοινωνίας των Εθνών με έδρα την Χάγη. Τα καθήκοντα του Διεθνούς Δικαστηρίου είναι δικαστικά και γνωμοδοτικά. Στην πρώτη περίπτωση το Δικαστήριο εκδίδει απόφαση η οποία είναι δεσμευτική ενώ στη δεύτερη περίπτωση γνωμοδότηση η οποία είναι απλά νομική γνώμη μη δεσμευτική. Οι αποφάσεις του Διεθνούς Δικαστηρίου είναι οριστικές μη επιδεχόμενης περαιτέρω προσφυγής, είναι επίσης υποχρεωτικές αλλά, δυστυχώς, όχι εκτελεστές. Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται πάσης διαφοράς νομικής φύσεως, η οποία έχει ως αντικείμενο:

- ✚ Την ερμηνεία συνθήκης.
- ✚ Παν ζήτημα διεθνούς δικαίου.
- ✚ Την ύπαρξη παντός γεγονότος, το οποίον βεβαιούμενο, θα αποτελεί παραβίαση κάποιας διεθνούς υποχρεώσεως.
- ✚ Την φύση ή την έκταση οφειλόμενης επανορθώσεως από παραβίαση κάποιας διεθνούς υποχρεώσεως.

3.Πολεμικά Μέσα

Σε μία πολεμική αναμέτρηση επιτρέπονται πάντα τα μέσα επιθέσεως και αμύνης. Πλην εκείνων τα οποία έχουν ρητώς εξαιρεθεί διά διεθνών συνθηκών και συμβάσεων. Έτσι τα πολεμικά μέσα τόσο της επιθέσεως, όσο και της αμύνης, διαιρούνται σε επιτρεπόμενα και απαγορευμένα. Σαφής διαχωρισμός μεταξύ τούτων δεν υπάρχει. Οι ηγέτες των κρατών πρέπει, να μην ξεχνούν την περίφημη φράση του Abba GREGOIRE «Οι λαοί οφείλουν να κάνουν κατά την ειρήνη το περισσότερο δυνατό καλό και κατά τον πόλεμο το λιγότερο δυνατό κακό».

α. Απαγορευμένα Πολεμικά Μέσα

Η Σύμβαση της Χάγης του 1907 απαγορεύει μεταξύ άλλων:

- ✓ Τη χρήση δηλητηρίων ή δηλητηριασμένων όπλων.
- ✓ Το διά προδοσίας φόνο ή τραυματισμό εχθρού.
- ✓ Το φόνο ή τραυματισμό εχθρού που έχει καταθέσει τα όπλα ή αυτών που δεν έχουν πλέον τα μέσα αμύνης και παραδοθέντων άνευ όρων
- ✓ Τη διακήρυξη ότι δεν δίδεται χάρη στον εχθρό
- ✓ Χρήση όπλων, βλημάτων ή υλών που προκαλούν δυσίατες πληγές.
- ✓ Την παράνομη χρήση λευκής σημαίας ή στρατιωτικών σημάτων και στολής του εχθρού.
- ✓ Τον εξαναγκασμό των υπηκόων του αντιπάλου να συμμετάσχει σε πολεμικές επιχειρήσεις οι οποίες στρέφονται κατά της πατρίδος του. Επίσης σε άλλες διεθνείς συμβάσεις απαγορεύονται η χρήση βλημάτων κάτω των 400 γρ που φέρουν εκρηκτική γέμιση, η χρήση ασφυκτικών ή δηλητηριωδών αερίων και η λεηλασία.

Η Σύμβαση της Χάγης του 1954 προστατεύει τα πολιτιστικά αγαθά κατά την περίοδο των ενόπλων συρράξεως με το Νόμο 114/1981. Τέλος τα δύο πρόσθετα Πρωτόκολλα της Γενεύης το 1977 για τις διεθνείς και εσωτερικές συρράξεις αντίστοιχα αποδίδουν τις σύγχρονες τάσεις στο σοβαρό αυτό γνωστικό αντικείμενο και τα οποία η χώρα μας έχει κυρώσει με τους Νόμους 1786/88 και 2105/92.

β. Επιτρεπόμενα Πολεμικά Μέσα

Τα κράτη δεν προσδιόρισαν ειδικά ποια είναι αυτά τα μέσα. Αν εξαιρέσουμε αυτά που απαγορεύθηκαν τα υπόλοιπα τα άφησαν στην πρόοδο του τεχνικού πολιτισμού. Ορισμένες επιτρεπόμενες πολεμικές μέθοδοι μπορούν να αναφερθούν, γιατί ξεχωρίζουν με την ιδιοτυπία τους. Αυτά είναι:

- ✓ Τα πολεμικά τεχνάσματα ή στρατηγήματα, εφόσον δεν περιέχουν δολιότητα, θεωρούνται τόσο από τη θεωρία όσο και από τις εσωτερικές νομοθεσίες καθώς ακόμη και από το διεθνές συμβατικό δίκαιο ως επιτρεπόμενα.
- ✓ Ο αποκλεισμός πόλης, χωριού, ή οχυρωμένης τοποθεσίας. Ενώ τα τεχνάσματα αποβλέπουν στην εξαπάτηση του αντιπάλου, ο αποκλεισμός επιδιώκει με την εξάντληση των πυρομαχικών και των τροφών στην εξασθένηση του αντιπάλου που θα είναι λογική συνέπεια της αποκοπής του από κάθε επικοινωνία.
- ✓ Ο βομβαρδισμός. Τη νομιμότητα αυτής της δραστητικής πολεμικής μεθόδου δεν αμφισβητεί η θεωρία, ενώ και το συμβατικό δίκαιο ρητά την προβλέπει. Η ανθρωπιστική βέβαια πλευρά υπαγορεύει ότι πρέπει να αποφεύγεται ο βομβαρδισμός εκείνων των τμημάτων της πολιορκούμενης θέσης που κατοικείται από τον ειρηνικό πληθυσμό. Η πρακτική όμως έχει δείξει ότι ουσιαστικά οι άμαχοι κάτοικοι, είναι και αυτοί εκτεθειμένοι στον κίνδυνο.

Ε. Αιχμάλωτοι Πολέμου

Η τιμή της διακήρυξης υψηλών αρχών για τους αιχμαλώτους ανήκει στον J.J. ROUSSEAU (Ζαν Ζακ Ρουσσώ). Όταν αυτοί που αποτελούν τις στρατιωτικές δυνάμεις του εχθρού σταματήσουν να μάχονται ή δεν είναι πια σε θέση να εξακολουθήσουν τον αγώνα, ο αντικειμενικός σκοπός του πολέμου επιτεύχθηκε όσον αφορά αυτούς. Αρκεί να τεθούν σε τέτοια κατάσταση, ώστε να μην μπορούν να επαναλάβουν τον αγώνα. Παλαιότερα οι αιχμάλωτοι εξανδραποδίζονταν ή ανταλλάσσονταν μεταξύ τους ή απελευθερώνονταν κατόπιν πληρωμής λύτρων. Οι αρχές προστασίας των αιχμαλώτων πολέμου περιλαμβάνονται στο Μέρος II της Συμβάσεως της Γενεύης: του 1949, αφορούν δε στα εξής:

- ✓ Μεταχείριση των αιχμαλώτων σύμφωνα προς τις αρχές του ανθρωπισμού.
- ✓ Απαγόρευση άσκησης κατ' αυτών αντιποίνων.
- ✓ Απαγόρευση άσκησης βίας, ;προς απόσπαση πληροφοριών.
- ✓ Απαγόρευση αφαίρεσης των εις χείρας των αιχμαλώτων ευρισκόμενων προσωπικών πραγμάτων και των χρηματικών ποσών, άνευ διαταγής αξιωματικού και άνευ χορηγήσεως σχετικής αποδείξεως του αφαιρουμένου ποσού.
- ✓ Κοινοποίηση πάσης συλλήψεως στον εμπόλεμο στον οποίο ανήκουν οι αιχμάλωτοι.
- ✓ Διακομιδή των αιχμαλώτων σε στρατόπεδα ευρισκόμενα μακράν της πολεμικήςζώνης:
- ✓ Παροχή στεγάσεως, διατροφής, ως και ιατρικής και φαρμακευτικής περιθάλψεως.
- ✓ Ελευθέρα άσκηση της λατρείας και δικαίωμα αλληλογραφίας μετά των οικείων τους, αλλά υπό όρους ασφαλείας.
- ✓ Δικαίωμα των αιχμαλώτων για υπόδειξη ανθρώπων της εμπιστοσύνης τους για τηναντιπροσώπευση τους ενώπιον των στρατιωτικών αρχών και των προστατριών δυνάμεων.
- ✓ Αποστολή των βαρέως νοσούντων και τραυματισμένων αιχμαλώτων στην πατρίδατους.
- ✓ Επιβολή πειθαρχικής ποινής μόνον στους αποπειρώμενους να δραπετεύσουν, εάν συλληφθούν πριν εγκαταλείψουν το εχθρικό έδαφος ή πριν φθάσουν στον στρατό τους.
- ✓ Χρησιμοποίηση των αιχμαλώτων, ως εργατών, αντί ημερομισθίου, εξαιρούμενων των αξιωματικών, υπό τον όρο, ότι τα εκτελούμενα έργα δεν έχουν σχέση προς τις πολεμικές επιχειρήσεις.
- ✓ Ίδρυση Γραφείων Πληροφοριών υπό των εμπόλεμων κρατών για τους ευρισκόμενους σ' αυτούς αιχμαλώτους.

- ✓ Δικαίωμα επισκέψεως των αιχμαλώτων υπό αντιπροσώπων διά του Ερυθρού Σταυρού.

Ο αιχμάλωτος απελευθερώνεται είτε με τη λήξη του πολέμου και την υπογραφή της συνθήκης ειρήνης είτε και κατά τη διάρκεια του πολέμου ακόμα. Κατά τη διάρκεια του πολέμου η αιχμαλωσία τερματίζεται λόγω βαρέως τραύματος ή ασθένειας του αιχμαλώτου, με την ατομική ή ομαδική ανταλλαγή, των αιχμαλώτων δύο αντιπάλων, με την απόδραση του αιχμαλώτου και με το λόγο τιμής του αιχμάλωτου που είναι όμως σπάνια περίπτωση απελευθέρωσης. Σύμφωνα μ' αυτή ο αιχμάλωτος μπορεί να απελευθερωθεί και να επιστρέψει στην πατρίδα του αναλαμβάνοντας όμως την υποχρέωση να απέχει κατά τη διάρκεια του πολέμου από κάθε συμμετοχή του στις εχθροπραξίες εναντίον της χώρας που τον απελευθέρωσε. Τέλος η σύμβαση, της Γενεύης του 1949 προβλέπει και μία περίπτωση προαιρετικής απελευθέρωσης των αιχμαλώτων που έχουν υποστεί «μακροχρόνιο αιχμαλωσία» δηλαδή από συμφωνία μεταξύ των εμπολέμων μπορούν να αποσταλούν στην πατρίδα τους ή σε μία ουδέτερη χώρα.

4. ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ – ΘΗΡΙΩΔΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

A. Εισαγωγή

Εγκλήματα Πολέμου είναι οι σοβαρές παραβιάσεις των κανόνων του εθιμικού και συμβατικού δικαίου σχετικά με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο κατά την διάρκεια πολέμου, οι οποίες έχουν γίνει αποδεκτές ως ποινικά αδικήματα. Γενικότερα, περιλαμβάνουν παραβίαση κανόνων πολέμου που προστατεύουν τις εμπλεκόμενες πλευρές ή αποτυχία στη τήρηση των κανόνων της μάχης. Ο σύγχρονος ορισμός διαμορφώθηκε κατά τη Δίκη της Νυρεμβέργης και δημοσιεύτηκε στις 8 Αυγούστου 1945. Τα εγκλήματα πολέμου που είναι μέρος μαζικών δολοφονιών ή γενοκτονιών καλύπτονται ευρύτερα βάσει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και περιγράφονται ως εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Μερικά παραδείγματα εγκλημάτων πολέμου είναι η κακή μεταχείριση αιχμαλώτων πολέμου, αμάχων, η καταστροφή πόλεων ή χωριών χωρίς αναγκαιότητα, η επίθεση σε πιλότους αεροπλάνων που έχουν καταρριφθεί, η επίθεση σε ομάδες που εμφανίζουν τη σημαία της παράδοσης ή της ανακωχής, ή το τέχνασμα της χρήσης μιας τέτοιας σημαίας για επίθεση στον εχθρό. Επειδή ο ορισμός της κατάστασης ενός πολέμου μπορεί να διαφέρει, ο όρος «έγκλημα πολέμου» έχει διαφορετική χρήση σε διαφορετικά συστήματα του διεθνούς και του στρατιωτικού δικαίου. Έχει κάποιο βαθμό εφαρμογής έξω από μια κατάσταση πολέμου, αλλά και σε περιοχές όπου οι συγκρούσεις εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά για να προκαλέσουν κοινωνική αστάθεια. Τα εγκλήματα πολέμου είναι σημαντικά στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, καθώς είναι ένας τομέας όπου διεθνή δικαστήρια, όπως αυτό της Νυρεμβέργης ή του Τόκιο έχουν συγκληθεί. Πρόσφατα παραδείγματα είναι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία και το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για τη Ρουάντα, τα οποία καθορίστηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ.

«Η σφαγή των αθώων» - Ρούμπενς

B. Πολεμικά Εγκλήματα (Warcrimes) και Τιμωρία των Ενόχων

Η κύρωση, ως προκύπτει εκ της προσφάτου πρακτικής, συνίσταται και στην δίωξη των αρχηγών κρατών ή επιτελών κλπ, ως ατόμων, δι' εγκλήματα κατά της ειρήνης και τα της ανθρωπότητας. Το άρθρο 6 του κανονισμού του Διεθνούς Στρατοδικείου ορίζει σχετικά τα εξής:

1. Ως εγκλήματα κατά της ειρήνης νοούνται η σχεδίαση, προετοιμασία, έναρξη ή διεξαγωγή επιθετικού πολέμου, ή πολέμου κατά παράβαση των διεθνών συνθηκών, συμφωνιών ή διαβεβαιώσεων, η συμμετοχή στο κοινό σχέδιο ή συνωμοσία διά την πραγματοποίηση των προηγουμένων.

2. Ως εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας νοούνται, ο φόνος, η εξόντωση, ο εξανδραποδισμός, ο εκτοπισμός, άλλες απάνθρωπες πράξεις διαπραχθείσες εναντίον αστικού πληθυσμού, προ ή κατά τη διάρκεια του πολέμου, οι διώξεις διά πολιτικούς, φυλετικούς ή θρησκευτικούς λόγους σχεδιαζόμενες με την εκτέλεση οιασδήποτε εγκλήματος, υπαγομένου στην δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, ανεξάρτητα δε αν παραβιάζουν ή μη το εσωτερικό δίκαιο της χώρας όπου διεπράχθησαν.

3. Τέλος, ως εγκλήματα πολέμου νοούνται οι παραβιάσεις των νόμων και των εθίμων του πολέμου. Τέτοιες παραβιάσεις περιλαμβάνονται, αλλά δεν δύναται να περιοριστούν σε αυτές, ο φόνος, η κακομεταχείριση, η μεταγωγή στο εξωτερικό του αστικού πληθυσμού κατεχόμενης χώρας ή η κακομεταχείριση αιχμαλώτων πολέμου ή προσώπων στην ανοικτή θάλασσα, ο φόνος ομήρων ή η διαρπαγή δημόσιας ή ιδιωτικής περιουσίας, η άσκοπος καταστροφή πόλεων, κωμοπόλεων και χωρίων, η ερήμωση μη δικαιολογημένη εκ στρατιωτικής ανάγκης κ.α.

Ομοίως το Διεθνές Στρατοδικείο, γνωστόν υπό την ονομασία Δικαστήριο της Νυρεμβέργης, έκρινε ότι η λεγόμενη, διαταγή προϊσταμένων (ανωτέρων), συνέπεια της οποίας έγιναν ορισμένα εγκλήματα πολέμου, όπως π.χ. εκτέλεση αιχμαλώτων, δεν αποτελεί λόγο απαλλαγής από την ευθύνη του κατηγορουμένου, αλλά ενδεχομένως, λόγο μετριασμού της ποινής.

Γ. Χρηματικές Αποζημιώσεις

Καταβολή χρηματικών αποζημιώσεων για παραβιάσεις του δικαίου του πολέμου από τον ένα προς τον άλλο εμπόλεμο αποκλείονται κατά την διάρκεια του πολέμου. Η πολεμική ανάγκη αποκλείει τη διενέργεια απαιτεί μάλιστα τη διακοπή κάθε χρηματικής καταβολής προς το εχθρικό κράτος ή τους υπηκόους του. Θεωρητικά, χρηματική αποζημίωση μετά τη λήξη του πολέμου πρέπει να δώσει κάθε εμπόλεμος που έχει παραβεί κανόνες του δικαίου του πολέμου. Πρακτικά όμως μόνο ο ηττημένος υποχρεώνεται να δώσει γιατί ο νικητής μπορεί με ειδική διάταξη της συνθήκης της ειρήνης να απαλλαγεί από την εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης.

Δ. Τα Αντίποινα

Δραστικότερη κύρωση κατά του παραβάτη θεωρούνται τα αντίποινα, γιατί εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια του πολέμου και επενεργούν άσχετα με την τελική έκβαση του πολέμου. Τα αντίποινα όμως εμπεριέχουν την αδικία της τιμωρίας αθώων αντί των υπαιτίων. Τα άδικα και ασυλλόγιστα αντίποινα απομακρύνουν βαθμιαία τους εμπόλεμους από τους κανόνες του πολέμου και υποβιβάζουν τους πολέμους εξομοιώνοντάς τους με εξοντωτικούς πολέμους των αγρίων. Γι αυτό τα αντίποινα πρέπει να υποβάλλονται μόνο όταν η ανάγκη το επιβάλλει και μόνο όταν η παραβίαση είναι τέτοια, ώστε να χρειάζεται τουλάχιστον (ση παραβίαση για να προειδοποιηθεί ο παραβάτης ότι η εξακολούθηση ή η επανάληψη της παράβασης θα προκαλούσε διπλασιασμό αυστηρότητας. Είναι βέβαια αλήθεια, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, ότι με τα αντίποινα τιμωρούνται οι αθώοι αντί των ενόχων, αλλά με το να αποκηρυχθούν τα αντίποινα ως γενικά παράνομα αυτό θα αποτελούσε ενθάρρυνση του ασυνείδητου αντιπάλου να επαναλάβει και πολλαπλασιάζει τις πράξεις που αντιβαίνουν στο δίκαιο του πολέμου. Τα αντίποινα δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα με την παραβίαση του δικαίου του πολέμου που έγινε, γιατί είναι δυνατό να προκαλέσουν νέα αντίποινα από την πλευρά του εμπόλεμου που πρώτος αδίκησε και έτσι με διαδοχική σειρά αντιποίνων να υπάρξει απομάκρυνση από το δίκαιο του πολέμου. Επίσης τα αντίποινα πρέπει να τερματίζονται, όταν ο αντίπαλος παύει πια να παραβιάζει το δίκαιο του πολέμου.

Ε. Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο

Τον Ιούλιο 1998 στη Ρώμη, 120 Κράτη-Μέλη των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησαν μια σύμβαση για τη σύσταση – για πρώτη φορά στην ιστορία του κόσμου – ενός μόνιμου διεθνούς ποινικού δικαστηρίου. Η σύμβαση αυτή τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο 2002, εξήντα ημέρες μετά από την ημέρα που εξήντα Κράτη είχαν γίνει μέρος του Καταστατικού δια της επικύρωσης ή της προσχώρησης.

«Το μακρινό όνειρο ενός μόνιμου Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου γίνεται πραγματικότητα», είπε πρόσφατα ο κ. Κόφι Άνναν, Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών. « Η ελπίδα μας είναι ότι, τιμωρώντας τους ενόχους, το ΔΠΔ θα δώσει λίγη παρηγοριά στα επιζώντα θύματα και στις κοινότητες που είχαν γίνει στόχος. Ακόμα πιο σημαντικό, ελπίζουμε ότι θα αποτρέψει μέλλοντες εγκληματίες πολέμου, και θα φέρει πιο κοντά την ημέρα όπου κανείς αρχηγός, κανένα Κράτος, καμία χούντα και κανένας στρατός οπουδήποτε δεν θα είναι ικανοί να καταχρώνται τα ανθρώπινα δικαιώματα ατιμωρητί».

- ❖ Γιατί οι χώρες αποφάσισαν να ιδρύσουν ένα Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο; Σε τι θα διαφέρει από άλλα δικαστήρια;

Το 1948, μετά από τα δικαστήρια της Νυρεμβέργης και του Τόκιο ύστερα από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών πρώτη αναγνώρισε την ανάγκη για ένα μόνιμο διεθνές δικαστήριο που θα εξέταζε περιπτώσεις φρικωδών πράξεως σαν αυτήν που είχε μόλις διαπραχθεί. Από τότε, στον ΟΗΕ γινόταν κατά καιρούς συζήτηση για την ανάγκη ενός τέτοιου δικαστηρίου. Το εύρος, η κλίμακα και η μισητή φύση των φρικαλεοτήτων που έχουν διαπραχθεί τα τελευταία 20 χρόνια σε πολλά μέρη του κόσμου έδωσε το έναυσμα για τη δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού για να προσάγονται στη δικαιοσύνη όσοι διαπράττουν αδικήματα όπως η γενοκτονία, η εθνοκάθαρση, η σεξουαλική δουλεία και ο ακρωτηριασμός, περιλαμβανομένου του ακρωτηριασμού άκρων αμάχων, ακόμα και παιδιών, και για να δοθεί επιτέλους τέλος στην ατιμωρησία που τόσο συχνά χαιρόνται αυτοί που είναι στην εξουσία.

Την περίοδο που ακολούθησε τα γεγονότα στη Ρουάντα και στην πρώην Γιουγκοσλαβία, το Συμβούλιο Ασφαλείας αντέδρασε δημιουργώντας δικαστήρια για να φέρουν στη δικαιοσύνη άτομα που είχαν διαπράξει εγκλήματα. Τα δικαστήρια αυτά, που ιδρύθηκαν μετά το γεγονός, περιορίζονται από τις εντολές που έχουν που είναι συγκεκριμένες σε χρόνο και χώρο. Η ίδρυση ενός τέτοιου δικαστηρίου είναι μια πρόκληση, και είναι μια μακρόχρονο και ακριβό εγχείρημα. Ένα μόνιμο δικαστήριο με εντολή να προσάγει στη δικαιοσύνη άτομα που ευθύνονται για τα πιο σοβαρά εγκλήματα του κόσμου, φρικαλεότητες και μαζικές δολοφονίες θα είναι πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό. Θα μπορεί να αναλαμβάνει δράση γρήγορα, και πιθανόν να περιορίζει το μέγεθος ή τη διάρκεια της βίας. Από τη φύση της ύπαρξης του και μόνο, θα είναι ένας πολύ πιο ανασταλτικός παράγοντας. Πιθανοί εγκληματίες πολέμου μπορεί να το ξανασκεφτούν πριν εφαρμόσουν τα σχέδιά τους όταν ξέρουν ότι θα πρέπει να λογοδοτήσουν – ως άτομα-- ακόμα και αν είναι αρχηγοί κράτους. Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, που ιδρύεται ως ανεξάρτητη οντότητα, θα μπορεί να ενεργεί σε σχέση με εγκλήματα που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του χωρίς ειδική εντολή του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

❖ Τι εγκλήματα θα εκδικάζει το Δικαστήριο;

Το Δικαστήριο έχει εντολή να δικάζει άτομα και όχι Κράτη και να επιρρίπτει ευθύνες για τα πιο σοβαρά εγκλήματα που απασχολούν τη διεθνή κοινότητα—εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και γενοκτονίες και, τελικώς, το έγκλημα της επίθεσης. Μια συνήθης παρανόηση είναι ότι το Δικαστήριο θα μπορεί να δικάζει αυτούς που έχουν διαπράξει τέτοια εγκλήματα στο παρελθόν, όμως αυτό δεν ισχύει. Το Δικαστήριο θα έχει αρμοδιότητα μόνο για εγκλήματα που θα διαπραχθούν αφού το Καταστατικό τεθεί σε ισχύ τον Ιούλιο 2002.

Όπως αναφέρεται στο Καταστατικό, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας περιλαμβάνουν εγκλήματα όπως την εξολόθρευση αμάχων, την υποδούλωση, τον βασανισμό, τον βιασμό, την εξαναγκαστική εγκυμοσύνη, τον κατατρεγμό πολιτικών, φυλετικών, εθνικών, εθνοπικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ομάδων ή ομάδων με βάση το φύλο, και τις εξαναγκαστικές εξαφανίσεις – αλλά μόνο όταν είναι μέρος μιας εκτεταμένης ή συστηματικής επίθεσης που στρέφεται εναντίον αμάχων πληθυσμών.

Ο χαρακτηρισμός των «εκτεταμένων ή συστηματικών» για τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας είναι πολύ σημαντικός, καθώς απαιτεί ένα συγκεκριμένο μέγεθος ή/και έκταση πριν ένα έγκλημα θεωρηθεί ότι εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Αυτό διαφέρει από τις πράξεις βίας --όπως είναι ο βιασμός, η δολοφονία ή ακόμα και τα βασανιστήρια—που μπορεί να διαπράττονται, ίσως ακόμα και από ένστολους στρατιώτες, αλλά που δεν χαρακτηρίζονται ως εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Τα εγκλήματα πολέμου συμπεριλαμβάνουν τις σοβαρές παραβιάσεις των Συμβάσεων της Γενεύης και άλλες σοβαρές παραβιάσεις διεθνών κανόνων και εθμικού δικαίου που διαπράττονται σε διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις, και σε συγκρούσεις «που δεν έχουν διεθνή χαρακτήρα», όπως αναφέρεται στο Καταστατικό, όταν διαπράττονται ως μέρος σχεδίου ή πολιτικής ή σε ευρεία κλίμακα.

ΣΤ. Η γενοκτονία, το σοβαρότερο έγκλημα στο διεθνές δίκαιο

Η γενοκτονία είναι το μεγαλύτερο αναγνωρισμένο έγκλημα από το διεθνές δίκαιο, αλλά και το πιο δύσκολο να αποδειχθεί.

Ο όρος γενοκτονία, από την ελληνική λέξη «γένος» και τη λατινική κατάληξη -cide (από τη λατινική caedere, που σημαίνει σκοτώνω) επινοήθηκε το 1944 από τον Ραφαέλ Λέμκιν, έναν πολωνοεβραίο σύμβουλο του αμερικανικού υπουργείου Πολέμου, για να ορίσει τα εγκλήματα που διέπραξαν οι ναζί σε βάρος των εβραίων κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ως όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά σε νομικό πλαίσιο από το Διεθνές Στρατιωτικό Δικαστήριο της Νυρεμβέργης το 1945, όταν απαγγέλλονταν κατηγορίες σε βάρος αξιωματούχων των ναζί, οι οποίοι τελικά καταδικάστηκαν για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Στο διεθνές δίκαιο, η γενοκτονία αναγνωρίζεται από το 1948 από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών. Η διεθνής σύμβαση παραθέτει σειρά εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένου του φόνου, που τη συνιστούν με την προϋπόθεση ότι αυτά διαπράχθηκαν «με πρόθεση την καταστροφή, συνολικά ή εν μέρει, μιας εθνικής, εθνοτικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας».

Κρεμασμένοι Έλληνες στην τουρκική ενδοχώρα

Z. Ιστορική αναδρομή – Ενδεικτικά επιλεγμένα ιστορικά περιστατικά1. Ένα παράδειγμα από την αρχαιότητα*Κομμένα χέρια αποκαλύπτουν οι αρχαιολόγοι στην Άβαρη*

Πρώτη υλική ένδειξη ενός μακάβριου αρχαίου αιγυπτιακού πολεμικού εθίμου που πιστοποιείται σε κείμενα και παραστάσεις. Μια μακάβρια αποκάλυψη έκανε ομάδα αρχαιολόγων που ανασκάπτουν ένα ανάκτορο στην αρχαία πόλη της Άβαρης στην Αίγυπτο. Οι αρχαιολόγοι ανέσκαψαν τα οστά 16 ανθρώπινων χεριών θαμμένων σε τέσσερις λάκκους. Δύο από τους λάκκους, που εντοπίστηκαν μπροστά από χώρο που θεωρείται ότι αποτελούσε μια αίθουσα του θρόνου, περιέχουν από ένα χέρι ο καθένας. Δύο άλλοι λάκκοι, που κατασκευάστηκαν σε λίγο μεταγενέστερη εποχή σε εξωτερικό σημείο του παλατιού, περιείχαν τα 14 εναπομείναντα χέρια. Όλα αποτελούν δεξιά χέρια (παλάμες), ενώ δεν υπάρχει κανένα αριστερό. Τα ευρήματα, που ήρθαν στο φως στο Δέλτα του Νείλου, ΒΑ του Καΐρου, χρονολογείται πριν από 3.600 χρόνια, σε μια εποχή που οι Υκσώς, ένας λαός που πιστεύεται ότι προερχόταν από τη Β. Χαναάν, έλεγχε τμήμα της Αιγύπτου, με πρωτεύουσα την Άβαρη. Την εποχή που θάφτηκαν τα χέρια το ανάκτορο ήταν σε χρήση από έναν από τον ηγεμόνα των Υκσώς, τον φαραώ Χαγιάν (Khyan).

Το δεξί χέρι

«Τα χέρια φαίνεται ότι αποτελούν την πρώτη υλική ένδειξη μιας πρακτικής που απαντάται σε αρχαία αιγυπτιακά κείμενα και αναπαραστάσεις, όπου ένας στρατιώτης παρουσίαζε το κομμένο δεξί χέρι ενός εχθρού με αντάλλαγμα χρυσό», εξηγεί ο Μπίτακ στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού *Egyptian Archaeology*. «Η ένδειξή μας είναι η αρχαιότερη αλλά και η μοναδική υλική ένδειξη. Κάθε λάκκος αντιπροσωπεύει μια τελετουργία». Το κόψιμο του δεξιού χεριού, ειδικά, όχι μόνο διευκόλυνε το μέτρημα των θυμάτων αλλά και θα εξυπηρετούσε το συμβολικό σκοπό του να αφαιρούν τη δύναμη του εχθρού. «Του στερείς για πάντα τη δύναμή του», λέει ο Μπίτακ. Δεν είναι όμως γνωστό ποιανού τα χέρια ήταν: θα μπορούσαν να ανήκουν σε Αιγυπτίους ή σε λαούς με τους οποίους πολεμούσαν οι Υκσώς στην Ανατολή.

Ο “Χρυσός της Ανδρείας”

Ο ακρωτηριασμός του δεξιού χεριού του εχθρού αποτελούσε πρακτική τόσο των Υκσώς όσο και των Αιγυπτίων. Μια αναφορά παρουσιάζεται στην ταφική αυτοβιογραφία του Αχμόζε, γιου του Ιμπάνα, ενός Αιγύπτιου που πολέμησε σε εκστρατεία ενάντια στους Υκσώς. Καταγεγραμμένο ογδόντα περίπου χρόνια μετά την ταφή των δεκαέξι χεριών στην Άβαρη, η επιγραφή αναφέρει κάπου:

«Μετά πολέμησα χέρι με χέρι. Έφερα πίσω ένα χέρι. Αναφέρθηκε στον βασιλικό αγγελιοφόρο» Για τη δράση του, απονεμήθηκε ο “Χρυσός της Ανδρείας”.

Η κακομεταχείριση αποτελούσε αρχαίο γεγονός. Οι επιστήμονες δεν είναι σίγουροι για το ποιος άρχισε το μακάβριο έθιμο. Καμία αναφορά της πρακτικής δεν είχε βρεθεί στην πιθανή πατρίδα των Υκσώς, τη Β. Χαναάν, οπότε θα πρέπει να ήταν μια αιγυπτιακή πρακτική που υιοθέτησαν, ή να προήλθε από αλλού. Ο Μπίτακ επισημαίνει ότι, αν και το εύρημα είναι η αρχαιότερη απόδειξη της πρακτικής, η κακομεταχείριση των αιχμαλώτων στην αρχαία Αίγυπτο δεν είναι κάτι το καινούριο. Η Παλέτα του Νάρμερ, που χρονολογείται την εποχή της ενοποίησης της Αιγύπτου πριν από 5.000 χρόνια, δείχνει αποκεφαλισμένους αιχμαλώτους και έναν φαράώ έτοιμο να κομματιάσει το κεφάλι ενός γονατισμένου άνδρα.

2. Η Γενοκτονία των Αρμενίων

Η πρώτη γενοκτονία του 20ου αιώνα, με τη συστηματική εξόντωση ενάμισυ εκατομμυρίου ανθρώπων από τις Οθωμανικές αρχές την τριετία 1915-1918. Υπήρξε ο προάγγελος του Εβραϊκού Ολοκαυτώματος, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στα τέλη του 19ου αιώνα, οι Αρμένιοι, ένας πανάρχαιος χριστιανικός λαός της Εγγύς Ανατολής, μοιράζονταν μεταξύ της Ρωσίας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στην τσαρική Ρωσία ζούσαν κάτω από ένα σχετικά ανεκτικό καθεστώς (αν και δεν έλειπαν μαζικοί εκρωσισμοί), αλλά στην Οθωμανική Αυτοκρατορία υφίσταντο παντός είδους διωγμούς, όπως και οι άλλοι χριστιανικοί λαοί της αυτοκρατορίας (Έλληνες, Ασσύριοι κλπ).

Με την ανάδυση των εθνικισμών, ο Σουλτάνος τούς υποπτευόταν για αποσχιστικές τάσεις, ενώ και οι Ρώσοι, που εποφθαλιούσαν εδάφη του «μεγάλου ασθενούς», υπέβαλλαν τις όποιες φιλοδοξίες τους. Έτσι, ο Αβδούλ Χαμίτ Β' δεν δίστασε να προβεί σε άγριους διωγμούς εναντίον των Αρμενίων της επικράτειάς του, με αποκορύφωμα τις σφαγές στο Σασούν (1894), τις μαζικές εκτελέσεις της διετίας 1895-1896, που στοίχισαν τη ζωή σε 300.000 Αρμένιους.

Η επικράτηση των Νεοτούρκων τον Ιούλιο του 1908, παρά τις αρχικές ελπίδες που γέννησε, δεν άλλαξε την κατάσταση για τους χριστιανούς της αυτοκρατορίας. Αντί για τον σεβασμό των συνθηκών και την πραγμάτωση των μεταρρυθμίσεων, όπως είχε υποσχεθεί, το νέο καθεστώς προέβη σε νέους διωγμούς των Αρμενίων τον Απρίλιο του 1909 στα Άδανα και την ευρύτερη περιοχή της Κιλικίας.

Η συστηματική, όμως, εξόντωση των Αρμενίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας έγινε κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, όταν ο σουλτάνος και ο τσάρος βρέθηκαν σε διαφορετικά στρατόπεδα. Το σχέδιο του Υπουργού Εσωτερικών, Ταλαάτ Πασά, μπήκε σε εφαρμογή στις 24 Απριλίου του 1915, με τη σύλληψη 250 επιφανών Αρμενίων στην Κωνσταντινούπολη, οι οποίοι εκτελέστηκαν το ίδιο βράδυ. Η 24η Απριλίου έχει καθιερωθεί ως Ημέρα Μνήμης για την Αρμενική Γενοκτονία και τιμάται κάθε χρόνο από την Αρμενική διασπορά.

Αμέσως μετά άρχισαν ομαδικές σφαγές του αρμενικού λαού στην Ανατολική Μικρά Ασία. Χαρακτηριστικό είναι το τηλεγράφημα του Ταλαάτ στις 28 Απριλίου 1915 προς τους νομάρχες των περιοχών αυτών: «Αποφασίσθηκε να τεθεί τέρμα στο ζήτημα των Αρμενίων με εκτόπισίν τους στις ερήμους και την εξόντωση αυτού του ξενικού στοιχείου». Έως το 1918 πάνω από ενάμισυ εκατομμύριο Αρμένιοι έχασαν τη ζωή τους ή αναγκάστηκαν να εκπατριστούν.

Η γενοκτονία του 1915 παρέμεινε ατιμώρητη από τη διεθνή κοινότητα, παρότι η Οθωμανική Αυτοκρατορία, ως σύμμαχος των Κεντρικών Δυνάμεων, βρισκόταν στους ηττημένους του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Ο Αδόλφος Χίτλερ τη χρησιμοποίησε ως παράδειγμα για να δικαιολογήσει το Εβραϊκό Ολοκαύτωμα. «Ποιος μιλάει σήμερα για τον αφανισμό των Αρμενίων;» διερωτήθηκε το 1939.

Η Αρμενική Γενοκτονία ήταν εν γνώσει των Γερμανών, συμμάχων των Οθωμανών στον Μεγάλο Πόλεμο, οι οποίοι όμως επέβαλαν καθεστώς λογοκρισίας στην πατρίδα τους. Ο μόνος πολιτικός που προσπάθησε μάταια να καταγγείλει την εξόντωση των Αρμενίων ήταν ο σοσιαλδημοκράτης Καρλ Λίμπκνεχτ, μετέπειτα ιδρυτής του Κομμουνιστικού Κόμματος Γερμανίας, στις 11 Ιανουαρίου 1916. Η ιστορική έρευνα έχει φέρει στο φως ντοκουμέντα ότι οι Γερμανοί ενθάρρυναν τους Οθωμανούς στην εξόντωση των Αρμενίων, επειδή τους θεωρούσαν προσκείμενους στους Ρώσους.

Μόλις το 2015 η Γερμανία υπαναχώρησε από τη σταθερή μέχρι τώρα άρνησή της να χρησιμοποιήσει τον όρο «γενοκτονία» για την εξόντωση των Αρμενίων από τους Οθωμανούς Τούρκους, υποκύπτοντας στις πιέσεις βουλευτών. «Η σφαγή των Αρμενίων πριν από 100 χρόνια υπήρξε γενοκτονία, το κλασικό παράδειγμα εθνοκάθαρσης, μαζικής

καταστροφής και απέλασης», δήλωσε ο πρόεδρος της Γερμανίας Γιοακίμ Γκάουκ, κατά την διάρκεια επιμνημόσυνης δέησης που έγινε σε ναό του Βερολίνου στις 23 Απριλίου.

Η Τουρκία, ως διάδοχο κράτος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ποτέ δεν παραδέχτηκε τη Γενοκτονία των Αρμενίων. Υποστηρίζει ότι επρόκειτο για μία επιχείρηση καταστολής κατά εκείνων των Αρμενίων, που είχαν συνεργαστεί με τις ρωσικές δυνάμεις εισβολής στην ανατολική Τουρκία και ότι οι νεκροί δεν ξεπερνούσαν τις 300.000. Η δήλωση συγγνώμης του Τούρκου πρωθυπουργού Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογκάν προς τα εγγόνια των θυμάτων στις 23 Απριλίου του 2014, ίσως να είναι το προμήνυμα αλλαγής της στάσης της Άγκυρας.

Μέχρι το 2015, 25 χώρες έχουν αναγνωρίσει τη Γενοκτονία των Αρμενίων (Αργεντινή, Βέλγιο, Καναδάς, Χιλή, Κύπρος, Ελλάδα, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λιθουανία, Λίβανος, Ολλανδία, Πολωνία, Ρωσία, Σλοβακία, Σουηδία, Ελβετία, Ουρουγουάη, Βατικανό, Βενεζουέλα, Αρμενία, Αυστρία, Βολιβία, Τσεχία, Συρία) και διεθνείς οργανισμοί, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Κοινή Αγορά του Νότου (Mercosur). Τη Γενοκτονία των Αρμενίων έχουν αναγνωρίσει, επίσης, οι 43 από τις 50 πολιτείες των ΗΠΑ, τέσσερις περιοχές της Ισπανίας (Βασκωνία, Καταλονία, Βαλεαρίδες Νήσοι, Ναβάρρα), η Σκωτία, η Ουαλία και η Βόρειος Ιρλανδία από τη Μεγάλη Βρετανία και δύο περιοχές της Αυστραλίας (Νέα Νότιος Ουαλία και Νότια Αυστραλία).

3. 19η Μαΐου – Ημέρα μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων

«Ξηρανθήτω ημίν ο λάρυγξ εάν επιλαθώμεθά σου ω Πάτριος Ποντία γη».

Η γενοκτονία ως όρος καθιερώθηκε στη δίκη της Νυρεμβέργης, όταν καταδικάστηκε η ναζιστική ηγεσία για τα εγκλήματα πολέμου κατά των Εβραίων. Ως νομική έννοια διατυπώθηκε στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και καθιερώθηκε στις 9/12/1948, με τη σύμβαση της Ρώμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τρεις γενοκτονίες συντελέστηκαν τον 20ο αιώνα, των Αρμενίων, των Ελλήνων του Πόντου και των Εβραίων. Εξ' αυτών οι δύο αναγνωρίστηκαν παγκοσμίως, άμεσα των Εβραίων και έμμεσα των Αρμενίων.

Με το τρίπτυχο «ένα κράτος, μια θρησκεία, ένας λαός», και έχοντας ως συμβουλάτορες Γερμανούς αξιωματικούς, οι Νεότουρκοι αρχικά και στη συνέχεια ο Μουσταφά Κεμάλ, σχεδίασαν και εκτέλεσαν τις δύο πρώτες γενοκτονίες. Το 1915 την γενοκτονία των Αρμενίων και από το 1916 έως το 1923 τη γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου. Με το πρόσχημα να μην ενωθούν οι Έλληνες του Πόντου με τις Ρωσικές δυνάμεις, που πολιορκούσαν τον Πόντο, εκτόπισαν τον πληθυσμό από τις παραλιακές περιοχές, στα μεσόγεια της χώρας. Μέσα στο καταχείμωνο, σε εξοντωτικές και χωρίς στοιχειώδη σίτιση και ανάπαυση πορείες, έχασαν τη ζωή τους πολλοί Έλληνες. Εκτός από τους θανάτους που

προέκυψαν από τις ταλαιπωρίες υπήρξαν και πολλές περιπτώσεις φρικιαστικών θανάτων από άτακτους τσέτες υπό τα αδιάφορα βλέμματα των συνοδών χωροφυλάκων. Σε πολλές δε περιπτώσεις και με την βοήθεια τους. Και βέβαια δεν εξέλειπαν οι βιασμοί γυναικών, ακόμη και εγκύων, ανήλικων κοριτσιών αλλά ακόμη και ανήλικων αγοριών. Επίσης πολλοί Έλληνες πέθαναν στα τάγματα εργασίας καταπονημένοι από τις εξαντλητικές εργασίες. Έτσι με την εξόντωση του μισού πληθυσμού (353.000) και τον εκτοπισμό-ξεριζωμό του άλλου μισού, τον Αύγουστο του 1923 ο Μουσταφά Κεμάλ αναφώνησε θριαμβευτικά: «Επί τέλους τους ξεριζώσαμε».

Για πάνω από 70 χρόνια, η λέξη γενοκτονία ήταν σχεδόν απαγορευμένη προς χάριν της Ελληνοτουρκικής φιλίας. Οι Πόντιοι όμως δεν ξέχασαν ποτέ το δράμα των προγόνων τους. Πάντα ερχόταν στο νου τους η εικόνα των γονιών και των παιπούδων, που όταν ανέφεραν τη λέξη «πατρίδα», γέμιζαν τα μάτια τους δάκρυα. Οργανώθηκαν και αντρώθηκαν κύρια μετά το 1980, και αποφάσισαν να κάνουν το χρέος τους. Έτσι φτάσαμε στην καθιέρωση ημέρας μνήμης για τα θύματα της τουρκικής θηριωδίας. Η ιδέα και οι πρωτοβουλίες για την ψήφιση του σχετικού νόμου ανήκουν στον κοινωνιολόγο Μιχάλη Χαραλαμπίδη.

Με τον νόμο 2193 της 8/11/3/94, η 19η Μαΐου, καθιερώνεται ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Η ημερομηνία αυτή επιλέχτηκε επειδή ο Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάστηκε στις 19 Μαΐου του 1919 στην Σαμψούντα και τότε ξεκίνησε η δεύτερη και πιο βίαιη φάση του σχεδίου αφανισμού των Ελλήνων.

Τρεις ήταν οι κύριοι παράγοντες που συνήργησαν στην γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου. Πρώτος παράγοντας οι Γερμανοί καθοδηγητές των Νεότουρκων και του Κεμάλ όπως προαναφέρθηκε. Δεύτερος παράγοντας οι Σοβιετικοί που στήριξαν πολιτικά, οικονομικά και στρατιωτικά τον Κεμάλ, επανομαζοντας μάλιστα το κίνημά του «εθνικοαπελευθερωτικό». Αλήθεια από ποιόν; Και τρίτος παράγοντας οι Άγγλοι, Γάλλοι και Αμερικανοί που αρχικά ήταν σύμμαχοι της Ελλάδας και στη συνέχεια την εγκατέλειψαν αβοήθητη. Οι Σοβιετικοί στήριξαν τον Κεμάλ και για έναν άλλο λόγο. Όταν ξεκίνησαν την επανάστασή τους, η Ελλάδα είχε αποστείλει μια σημαντική στρατιωτική δύναμη για να στηρίξει το καθεστώς του Τσάρου. Αυτό δεν το ξέχασαν και δεν το συγχώρησαν ποτέ.

Η Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού σε επίπεδο κρατών έχει αναγνωριστεί μόνο από την Κύπρο, ενώ η Αρμενική έχει αναγνωριστεί σε πάνω από 70. Έχει αναγνωριστεί όμως από τις πολιτείες της Ν.Υόρκης, του Νιού Τζέρσεϊ και της Κολούμπια το 2002, της Γεωργίας και της Πενσυλβάνια το 2004, του Κλίβελαντ το 2005 και της Μασαχουσέτης το 2006.

4. Σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν (1979-1989)

Η στρατιωτική κατάληψη του Αφγανιστάν που έγινε από την Σοβιετική Ένωση προκάλεσε μεγάλη αγανάκτηση στους προοδευτικούς και στους φιλελεύθερους λαούς όλου του κόσμου. Η εισβολή αυτή διήρκεσε 9 χρόνια και είχε ως αποτέλεσμα γεγονότα και στο εξωτερικό και στο εσωτερικό της Σοβιετικής Ένωσης όπως η διάλυση της ΕΣΣΔ και οι βλάβες στο Αφγανιστάν και στην υποδομή του μετά την εισβολή. Αυτή η εισβολή είναι ένας σημαντικός λόγος για τη σημερινή κατάσταση του Αφγανιστάν.

5. Κατάκτηση της Ινδίας το 1947

Το διαμέρισμα της βρετανικής Ινδίας το 1947, το οποίο δημιούργησε τα δύο ανεξάρτητα κράτοι του Πακιστάν και της Ινδίας, ακολούθησε μία από τις πιο σκληρές και πιο αιματηρές μεταναστεύσεις και θρησκευτικές και εθνοτικές καθάρσεις στην ιστορία και είχε ως αποτέλεσμα την αναγκαστική μεταφορά ενός ποσοστού 14 - 18.000.000 ατόμων μεταξύ των δύο χωρών.. Η επακόλουθη θρησκευτική έχθρα και σύγκρουση είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο περίπου δύο εκατομμυρίων Ινδουιστών, Μουσουλμάνων και Σιχ και απαγωγή, βιασμό και τη δολοφονία αμέτρητων γυναικών και παιδιών. Ήταν πράγματι μια από τις πιο απάνθρωπες εκδηλώσεις των θρησκευτικών κοινοτήτων και της μισαλλοδοξίας, με λίγες ομοιότητες στην ιστορία.

5. Βοσνία και Ερζεγοβίνη 1992-1995

Ο πόλεμος στη Βοσνία μπορεί να θεωρηθεί τόσο μια γενοκτονία ενάντια μουσουλμανικός πληθυσμός της Βοσνίας, καθώς και ένα gendercide εναντίον Μουσουλμάνων ανδρών ειδικότερα. Στις αρχές Απριλίου 1992, οι σερβικές δυνάμεις σάρωσαν μεγάλο μέρος της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, και έκαναν απέλαση των μη Σέρβων και, ιδίως, των Βόσνιων Μουσουλμάνων, σε μια εκστρατεία τρομοκρατίας. Κατά τη διαδικασία αυτή, ο όρος etnicko čišćenje (εθνοκάθαρση) πέρασε από Σερβοκροατικά σε Αγγλικά για να ενσωματώσει τη βιαιότητα της σύγκρουσης στην οποία ο κύριος στόχος ήταν να σβήσουν όλα τα ίχνη ενός πολιτισμού. Ο αριθμός των νεκρών είχε αρχικά εκτιμηθεί το 1994 σε περίπου 200.000 ή και περισσότερο.

7. Η εισβολή των ΗΠΑ στο Βιετνάμ

Ο πόλεμος του Βιετνάμ ήταν μια στρατιωτική σύγκρουση Ψυχρού Πολέμου που συνέβη στο Βιετνάμ, το Λάος, την Καμπότζη από την 1η Νοεμβρίου 1955 έως την πτώση της Σαϊγκόν στις 30 Απριλίου 1975. Ο αριθμός των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών θανάτων 1955 - 1975 συζητείται. Το 1995, η κυβέρνηση του Βιετνάμ ανέφερε ότι οι στρατιωτικές δυνάμεις της, συμπεριλαμβανομένων των ΤΠΕ, υπέστη 1.100.000 νεκρούς και 600.000 τραυματίες κατά τη διάρκεια της σύγκρουση Ανόι με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Θανάτοι αμάχων τέθηκαν σε δύο εκατομμύρια στο Βορρά και Νότο, και η οικονομική αποζημίωση ήταν αναμενόμενη. Το Ανόι απέκρυψε στοιχεία κατά τη διάρκεια του πολέμου για να μην αποθαρρύνει τον πληθυσμό. Οι εκτιμήσεις των μη στρατιωτικών θανάτων που προκαλούνται από τους αμερικανικούς βομβαρδισμούς στην Επιχείρηση Rolling Thunder σε φάσμα από 52.000 σε 182.000. Ο στρατός των ΗΠΑ έχει υπολογίσει ότι μεταξύ 200.000 και 250.000 στρατιώτες στο Νότιο Βιετνάμ έχασαν τη ζωή τους στον πόλεμο.

8. Ρουάντα 1994

Μεταξύ Απριλίου και Ιουνίου 1994, κατ'εκτίμηση 800.000 πολίτες της Ρουάντα, σκοτώθηκαν σε διάστημα 100 ημερών. Οι περισσότεροι από τους νεκρούς ήταν Τούτσι και οι περισσότεροι από εκείνους που διέπραξαν τη βία ήταν Χούτου. Σε κάποια χωριά της περιοχής, ανάγκασαν τους πολιτοφύλακες του Χούτου να σκοτώσουν τους Τούτσι τους γείτονές τους· ειδάλλως θα αντιμετώπιζαν ποινή του θανάτου οι ίδιοι αλλά και ολόκληρη η οικογένειά τους. Ανάγκασαν επίσης τους Τούτσι να σκοτώσουν τα μέλη των ίδιων των οικογενειών τους. Οι δολοφονίες έληξαν μετά από τους ένοπλους αντάρτες Τούτσι που εισέβαλλαν από τις γειτονικές χώρες και κατάφεραν να νικήσουν τους Χούτου και να σταματήσει η γενοκτονία, τον Ιούλιο του 1994. Πάνω από το ένα δέκατο του πληθυσμού, περίπου 800.000 άτομα, εκτιμάται ότι είχαν σκοτωθεί.

9. Απέλαση των Γερμανών

Η εκδίωξη των Γερμανών μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο οδήγησε στην αναγκαστική μετανάστευση και την εθνοκάθαρση των Γερμανών υπηκόων και εθνοτικών Γερμανών από τη Γερμανία και των περιοχών που διεκδικούνταν από τη Γερμανία κατά τα τρία πρώτα χρόνια μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η πλειοψηφία των απελάσεων συνέβησαν στην Τσεχοσλοβακία, την Πολωνία και την Ευρωπαϊκή Ένωση Σοβιετικών. Άλλες εμφανίστηκαν σε περιοχές της βόρειας Γιουγκοσλαβίας, και σε άλλες περιοχές της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Εκτιμήσεις των συνολικών θανάτων των Γερμανών αμάχων κυμαίνονται από 500.000 έως το μέγιστο των 3,2 εκατομμυρίων ανθρώπων. Το τέλος του πολέμου στην Ευρώπη ήταν μόνο η αρχή των δεινών για τα εκατομμύρια των ανθρώπων που έμειναν άστεγοι από τις μάχες, που κυκλοφόρησαν από την αιχμαλωσία ή εκδιώχθηκαν ως πράξη εκδίκησης.

10. Ρωσική Αυτοκρατορία

Μια γενοκτονία εις βάρος του έθνους από την τσαρική Ρωσία του 19ου αιώνα έχει ξεχαστεί σχεδόν εξ ολοκλήρου ότι ήταν η μεγαλύτερη γενοκτονία του 19ου αιώνα. Περίπου 1.000.000 με 1.500.000 Τσερκέζοι έχασαν τη ζωή τους μετά από εντολή του τσάρου και τα περισσότερο μέρος του μουσουλμανικού πληθυσμού απελάθηκε κυρίως στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, με αποτέλεσμα την εξορία του άλλων 1.500.000 Τσερκέζων. Αυτό εκμηδένισε ουσιαστικά το 90% του έθνους. Πολλοί περισσότεροι Τσερκέζοι σκοτώθηκαν από τις πολιτικές των βαλκανικών κρατών, κυρίως τη Σερβία και τη Βουλγαρία, η οποία απέκτησε την ανεξαρτησία της την εποχή εκείνη.

11. Καμπότζη

Η γενοκτονία της Καμπότζης 1975-1979, στην οποία περίπου 1,7 εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους (21% του πληθυσμού της χώρας), ήταν μια από τις χειρότερες ανθρώπινες τραγωδίες του περασμένου αιώνα. Το καθεστώς των Κόκκινων Χμερ με επικεφαλής τον Πολ Ποτ σε συνδυασμό με την εξτρεμιστική ιδεολογία για εθνική εχθρότητα και μια διαβολική περιφρόνηση για την ανθρώπινη ζωή να παράγει καταπίεση, τη δυστυχία, και τη δολοφονία σε μαζική κλίμακα. Οι Ερυθροί Χμερ απαγόρευσαν με διάταγμα την ύπαρξη της εθνικής Κίνας, Βιετνάμ, μουσουλμανική Cham, και 20 άλλες μειονότητες, που αποτελούσαν συνολικά το 15% του πληθυσμού στις αρχές του κανόνα των Κόκκινων Χμερ.. Δεκάδες χιλιάδες Βιετναμέζοι βιάστηκαν, ακρωτηριάστηκαν και δολοφονήθηκαν. Οι περισσότεροι από τους επιζώντες κατέφυγαν στο Βιετνάμ.

12. Σοβιετική Ένωση

Επί Σοβιετικής Ένωσης Σοβιετικοί σκότωσαν μεταξύ 25 εκατομμύρια και 60 εκατομμύρια αθώους ανθρώπους άνδρες, γυναίκες και μικρά παιδιά. Οι πιο αξιόπιστες εκτιμήσεις δείχνουν έναν πληθυσμό τριών εκατομμυρίων, μεταξύ 300.000 και 500.000 έχασαν τη ζωή τους ή απελάθηκαν το 1919-20. Υπήρχαν τρεις διακριτές περιόδους που μπορεί να κληθούν γενοκτονίες. Πρώτον η μεγάλη πείνα που προκαλείται από κολεκτιβοποίηση της γεωργίας, στα τέλη της δεκαετίας του 1920 δεύτερον, οι μεγάλες εκκαθαρίσεις στα μέσα της δεκαετίας του 1930, και, τρίτον, η «απομάκρυνση» των λαών από τις πατρίδες τους κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Υπό τη δικτατορία του Ιωσήφ Στάλιν, δεκάδες εκατομμύρια απλών πολιτών εκτελέστηκαν ή φυλακίστηκαν σε στρατόπεδα εργασίας που στη ουσία ήταν κάτι περισσότερο από στρατόπεδα θανάτου.

13. Γενοκτονία των Κούρδων του Ιράκ

Ο αρχαίος λαός των Κούρδων ζούσε διασκορπισμένος σε διάφορες περιοχές της Μέσης Ανατολής, την ώρα που σήμερα υπολογίζονται στο 20% περίπου του πληθυσμού του Ιράκ, με τους περισσότερους καταυλισμούς να εντοπίζονται πλέον στο βορειότερο τμήμα της χώρας. Οι τεταμένες σχέσεις τους με το καθεστώς της χώρας έμελλε να κλιμακωθούν ωστόσο στον πόλεμο Ιράν-Ιράκ της δεκαετίας του '80, με τον Σαντάμ Χουσεΐν να εξαπολύει την εκστρατεία του αλ-Ανφάλ. Η εθνοκάθαρση των Κούρδων εκτελέστηκε από τον ξάδελφο του Χουσεΐν, Ali Hassan al-Majid, ο οποίος με εκτεταμένη χρήση χημικών αερίων (που θα του έφεραν το παρατσούκλι «Χημικός Αλί») στέρησε τη ζωή σε τουλάχιστον 180.000 κούρδους αμάχους. Ο Αλί θα συλλαμβανόταν αργότερα από τον αμερικανικό στρατό και θα εκτελούνταν για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, κυρίως για τον ρόλο του στη γενοκτονία των Κούρδων.

14. Γενοκτονία των αυτοχθόνων Αμερικανών

Την ώρα που δεν είναι βέβαια δυνατό να υπολογίσουμε πόσος ήταν ο πληθυσμός των γηγενών του Νέου Κόσμου πριν από την έλευση του Χριστόφορου Κολόμβου στην ήπειρο, ακόμα και οι μετριοπαθέστερες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για εκατομμύρια. Στα χρόνια που ακολούθησαν λοιπόν το 1492, караβιές ευρωπαίων εποίκων έφταναν στον Νέο Κόσμο, με κάθε νέο κύμα αποικισμού να εμφανίζεται ακόμα πιο αποφασισμένο να αποκτήσει τον έλεγχο της ηπείρου και των τεράστιων πλουτοπαραγωγικών της δυνατοτήτων. Το μόνο που στεκόταν στον δρόμο τους ήταν φυσικά ο ντόπιος πληθυσμός, ένα πρόβλημα δηλαδή που αργά ή γρήγορα έπρεπε οι Ευρωπαίοι να αντιμετωπίσουν. Έχουμε και λέμε λοιπόν: ο Φρανσίσκο Πισάρο κατέσφαξε τους Ίνκας στη Νότια Αμερική, ο Ερνάν Κορτές διέλυσε τους Αζτέκους στο Μεξικό, οι αγγλο-γάλλοι εξαφάνισαν τους Ινδιάνους της Βόρειας Αμερικής, με τις νεοφερμένες αρρώστιες και τις άγνωστες επιδημίες να ολοκληρώνουν το ζοφερό έργο του μαζικού αφανισμού του ντόπιου πληθυσμού. Εκατοντάδες φυλές εξολοθρεύτηκαν και εκατομμύρια άνθρωποι εξοντώθηκαν, με τον σημερινό πληθυσμό των απογόνων αυτών των φυλών να ζει διασκορπισμένος εδώ κι εκεί. Η πλούσια ανθρωπογεωγραφία της Αμερικής χάθηκε ωστόσο για πάντα...

15. Η ρίψη ατομικής βόμβας από τις ΗΠΑ στην Ιαπωνία

Η ρίψη ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα γεγονότα του 20ου αιώνα που σφράγισαν την νίκη των συμμάχων κατά του Άξονα. Η χρήση αυτού του όπλου θεωρήθηκε απαραίτητη από τις ΗΠΑ για την αποφυγή μεγάλης στρατιωτικής απόβασης με πολλούς νεκρούς καθώς και ο μόνος ικανός δρόμος να πεισθεί ο αντίπαλος σε άνευ όρων παράδοση. Οδήγησε στο τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου με την παράδοση της Ιαπωνίας λίγες μέρες αργότερα. Η χρήση όπλων μαζικής καταστροφής με τέτοιες τρομακτικές συνέπειες δημιουργεί μέχρι σήμερα ερωτηματικά διαφωνίες και συζητήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Η συγκεκριμένη επίθεση αναφέρεται συχνά ως έγκλημα κατά της ανθρωπότητας.

Ο βομβαρδισμός της Χιροσίμα από τις ΗΠΑ έλαβε χώρα λίγο πριν τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου, στις 6 Αυγούστου 1945 και ήταν η πρώτη πολεμική πυρηνική επίθεση της Ιστορίας. Η βόμβα ήταν τύπου ουρανίου 235, η οποία είχε λάβει το προσωνύμιο "Little Boy" (αγοράκι) στο κέντρο συναρμολόγησης και δοκιμών Αλαμογκόρντο. Τα αποτελέσματα της έκρηξης δεν ήταν γνωστά εκ των προτέρων, μια και τέτοιου τύπου βόμβα δεν είχε δοκιμαστεί, όπως η βόμβα πλουτωνίου, που ακολούθησε. Τη ρίψη της έκανε ο συνταγματάρχης Πολ Τίμπετς, κυβερνήτης ενός αεροσκάφους B29 της Αεροπορίας Στρατού, στο οποίο είχε δώσει το όνομα της μητέρας του, "Ένολα Γκαίν". Το B29 υπέστη ισχυρή ανατάραξη με την έκρηξη της βόμβας, παρά το γεγονός ότι απείχε ήδη 18 περίπου χιλιόμετρα από το σημείο της έκρηξης. Υπολογίζεται ότι επιτόπου φονεύθηκαν περίπου 70.000 άτομα, οι περισσότεροι άμαχοι. Πολύ περισσότεροι πέθαναν αργότερα ή έπαθαν σημαντικές βλάβες στην υγεία τους λόγω της ραδιενέργειας. Από την πόλη διασώθηκε μόνον ο θόλος (από μπετόν) και ο σκελετός του κτιρίου που τον στήριζε. Πριν την έκρηξη αυτό ήταν το κτίριο που στεγάζε την "Εμπορική Έκθεση της Περιφέρειας της Χιροσίμα". Ο θόλος υπάρχει και σήμερα, όπως ακριβώς απέμεινε μετά την έκρηξη, και έχει χαρακτηριστεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO.

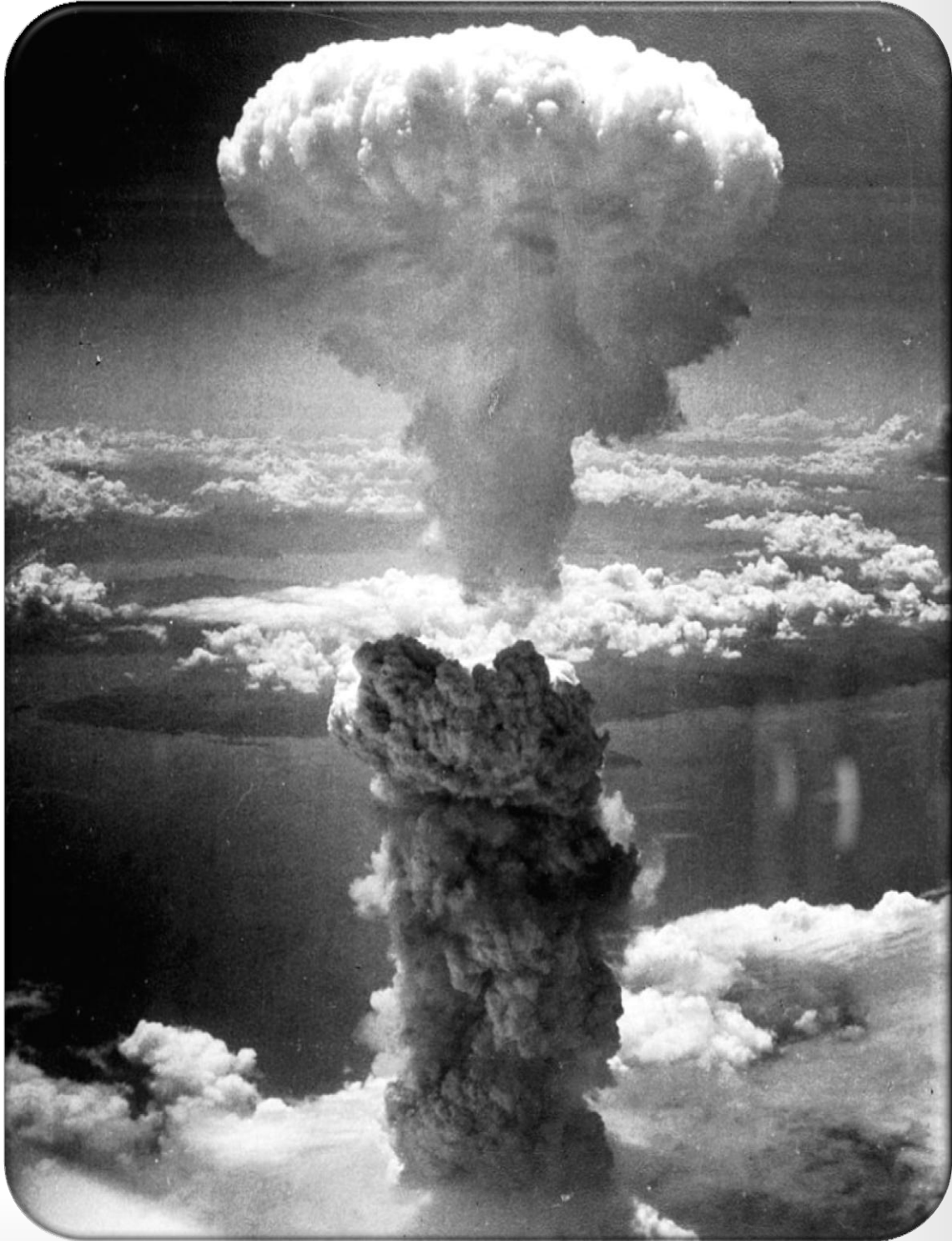
Λίγες μέρες αργότερα, στις 9 Αυγούστου 1945, οι Αμερικανικές δυνάμεις έριξαν τη δεύτερη (και τελευταία μέχρι σήμερα πυρηνική βόμβα εναντίον ανθρώπων) στο Ναγκασάκι. Εδώ η βόμβα ήταν άλλου τύπου και χρησιμοποιούσε ως γόμωση το πλουτώνιο. Αυτή είχε λάβει το προσωνύμιο "Fat Man" (χοντρός) στο εργαστήριο κατασκευής της. Αρχικός στόχος ήταν η ιαπωνική πόλη Κοκούρα (Kokura), επειδή όμως το νησί Κιουσού, στο οποίο βρίσκεται, ήταν καλυμμένο από πυκνή ομίχλη, ο επικεφαλής της αποστολής ταγματάρχης Σουέι, ακολουθώντας το σχέδιο, υποχρεώθηκε να στραφεί στον "αναπληρωματικό" στόχο, την πόλη του Ναγκασάκι. Η έκρηξη ήταν ακόμη σφοδρότερη από την προηγούμενη και σχεδόν διέλυσε το B29 του Σουέι, το οποίο μόλις που πρόλαβε να προσγειωθεί στην Οκινάβα. Ωστόσο, λόγω της γεωγραφικής θέσης του Ναγκασάκι, τα αποτελέσματά της στο έδαφος

ήταν λιγότερο καταστροφικά από αυτά της βόμβας στη Χιροσίμα αν και οι συνέπειες της ραδιενέργειας ήταν εξίσου θανατηφόρες.

Οι δύο αυτές ρίψεις έγιναν με προσωπική απόφαση του τότε Προέδρου των ΗΠΑ Χάρι Τρούμαν. Για να πραγματοποιηθούν, ο διοικητής της μοίρας της Αεροπορίας Στρατού Σπατζ, στην οποία ανήκαν τα αεροσκάφη, ζήτησε έγγραφη τη διαταγή από την πολιτική ηγεσία "αρνούμενος να σκοτώσει ίσως 100.000 άτομα με προφορικές μόνον εντολές". Η διαταγή πράγματι του στάλθηκε εγγράφως με τις υπογραφές του Υπουργού Εσωτερικών Τζορτζ Μάρσαλ και του Υπουργού Στρατιωτικών Χένρι Στίμσον. Η τελική, ωστόσο, απόφαση, σύμφωνα με το Σύνταγμα των ΗΠΑ, έπρεπε να ληφθεί μόνον από τον Πρόεδρο, ο οποίος και την έλαβε, με την αιτιολογία ότι οι ρίψεις αυτές θα έφερναν γρήγορο τέλος στον πόλεμο στο θέατρο του Ειρηνικού και ότι τα θύματα από τις βόμβες θα ήταν λιγότερα από τις απώλειες σε μια ενδεχόμενη απόβαση στην Ιαπωνία ή από τη συνέχιση του πολέμου. Υπάρχουν απόψεις όμως που υποστηρίζουν ότι η ρίψη των ατομικών βομβών ήταν μια επίδειξη δύναμης από τις ΗΠΑ προς τον υπόλοιπο κόσμο και κυρίως προς τη Σοβιετική Ένωση. Ως τέτοια, προλείανε το έδαφος για την έναρξη του Ψυχρού Πολέμου.

Ο αρχικός αριθμός των θυμάτων που πέθαναν ακαριαία από τη ρίψη των βομβών υπολογίζεται σε περίπου 70.000 στη Χιροσίμα και 40.000 στο Ναγκαασάκι. Όμως οι ολέθριες συνέπειες της πυρηνικής ακτινοβολίας τους επόμενους τέσσερις μήνες αύξησαν τον αριθμό των νεκρών σε 90,000—166,000 στη Χιροσίμα και 80.000 στο Ναγκαασάκι. Μέχρι το 1950 ο απολογισμός των θυμάτων είχε φτάσει τα 200.000 θύματα.

Οι δυο βόμβες είχαν κατασκευαστεί στα πλαίσια του Σχεδίου Μανχάταν, του αμερικανικού προγράμματος για την κατασκευή ατομικής βόμβας. Το πρόγραμμα ήταν σε λειτουργία όταν έπεσαν οι βόμβες και είχε και άλλες σχεδόν έτοιμες, στα τελευταία στάδια συναρμολόγησης. Υπήρξε η πρόταση από Αμερικανούς επιτελείς να εκτελεστούν κι άλλοι ατομικοί βομβαρδισμοί της Ιαπωνίας· είναι άγνωστο όμως αν κάτι τέτοιο τελικά θα συνέβαινε, καθώς η Ιαπωνία παραδόθηκε στους συμμάχους στις 15 Αυγούστου 1945, δυο μέρες πριν την ολοκλήρωση της κατασκευής της επόμενης βόμβας.

16. Το Ολοκαύτωμα των Εβραίων

Το Ολοκαύτωμα ήταν η συστηματική, γραφειοκρατική και χρηματοδοτούμενη δίωξη και δολοφονία περίπου έξι εκατομμυρίων Εβραίων από το ναζιστικό καθεστώς και τους συνεργάτες του. Κατά τη διάρκεια της εποχής του Ολοκαυτώματος, οι γερμανικές αρχές στοχεύουν άλλες ομάδες, επειδή εκπέμπουν «φυλετικά κατώτερες» τους: Ρομά (Τσιγγάνοι), άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς και μερικούς από το Σλαβικό λαό, Πολωνοί, Ρώσοι και άλλοι. Άλλες ομάδες διώχθηκαν λόγω των πολιτικών, ιδεολογικών πεποιθήσεων και για λόγους συμπεριφοράς, μεταξύ των οποίων και Κομμουνιστές, Σοσιαλιστές, Μάρτυρες του Ιεχωβά, και ομοφυλόφιλοι. Ξεκίνησε με ένα απλό μπιϊκοτάζ των εβραϊκών καταστημάτων και έληξε με τους θαλάμους αερίων στο Άουσβιτς. Ο Αδόλφος Χίτλερ και οι ναζιστικοί οπαδοί του προσπάθησαν να εξοντώσουν ολόκληρο τον Εβραϊκό πληθυσμό της Ευρώπης. Τα δύο τρίτα του πληθυσμού των εννέα εκατομμυρίων Εβραίων οι οποίοι είχαν διαμείνει στην Ευρώπη πριν από το Ολοκαύτωμα σκοτώθηκαν.

➤ Η Ελλάδα υπό τη γερμανική κυριαρχία

Ο πληθυσμός της Ελλάδας μετά το τέλος της γερμανικής κατοχής είχε μειωθεί δραστικά. Εκτός από την πείνα, οι διωγμοί, οι σφαγές και οι εκτελέσεις προκάλεσαν χιλιάδες θύματα σε όλη τη χώρα. Υπολογίζεται ότι από τους βομβαρδισμούς έχασαν τη ζωή τους τουλάχιστον 3.000 άνθρωποι, στον ελληνογερμανικό πόλεμο 8.000, στον ανταρτοπόλεμο 50.000, οι εκτελέσεις από Γερμανούς και Ιταλούς ξεπέρασαν τις 30.000 και οι απώλειες του εμπορικού ναυτικού σε 3.500. Αν συνυπολογίσουμε τον ελληνοϊταλικό πόλεμο (15.700 νεκροί), τις βουλγαρικές σφαγές (40.000 νεκροί) και τους συμμαχικούς βομβαρδισμούς (4.000 νεκροί), γίνεται εύκολα κατανοητό ότι η μικρή Ελλάδα πλήρωσε πολύ βαρύ φόρο αίματος σε σύγκριση με άλλες χώρες. Στα Καλάβρυτα οι Γερμανοί σκότωσαν όλους τους άνδρες από 15 ετών και πάνω, δηλαδή επί συνόλου 2035 ανδρών εκτελέστηκαν 1.436 (70,5%). Στο Δίστομο σκότωσαν αδιακρίτως 218 άνδρες, γυναίκες, μωρά, παιδιά και ηλικιωμένους. Σε όλα τα μέρη της χώρας συναντούσε κανείς ομαδικούς τάφους, αποτέλεσμα των μαζικών εκτελέσεων από τους Γερμανούς και τους συνεργάτες τους.

Εκτός από τους Γερμανούς, μεγάλες απώλειες στον ελληνικό πληθυσμό προκάλεσαν και οι σύμμαχοί τους Βούλγαροι. Με συστηματικές σφαγές, πυροπολήσεις και δολοφονίες έκαναν ό,τι μπορούσαν για να εξοντώσουν τους Έλληνες, σκηνοθετώντας ακόμη και "επαναστάσεις", τις οποίες έπνιγαν στο αίμα σκοτώνοντας άμαχους. Οι Γερμανοί, όπως και οι Ιταλοί και οι Βούλγαροι εξόντωναν συστηματικά και με κάθε τρόπο όχι μόνο όσους αντιστέκονταν, αλλά και τους άμαχους ως αντίποινα, με κρεμάλες, σφαγές, τουφεκισμούς.

4. ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Α. ΓΡΑΠΤΟ ΥΛΙΚΟ

- ✓ <http://www.archaiologia.gr/blog/2012/08/14/%CE%BA%CE%BF%CE%BC%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CF%87%CE%AD%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CF%8D%CF%80%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%BD-%CE%BF%CE%B9-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%B9%CE%BF/>
- ✓ <https://adiotos.wordpress.com/2005/05/09/dikaio-toy-polemoy/>
- ✓ <http://www.wv2.gr/index.php?option=articles&search=%CE%95%CE%B3%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1%20%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%BF%CF%85>
- ✓ <https://ellas2.wordpress.com/2011/03/12/%CE%BF%CE%B9-%CF%83%CF%80%CE%BF%CE%BD%CE%B4%CE%AD%CF%82-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AE%CE%BD%CF%89%CE%BD/>
- ✓ http://www.kis.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=369:2009-06-05-10-49-42&catid=99:2009-06-04-07-06-01&Itemid=76
- ✓ <https://mavropouloskostas.wordpress.com/19%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%8A%CE%BF%CF%85-%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%B1%CF%83/>
- ✓ <http://www.newsbeast.gr/world/arthro/529026/thiriodies-kai-genoktonies-tis-anthropinis-istorias>
- ✓ Άρθρο: Η Ηθική του πολέμου του Υποστράτηγου Μαυρόπουλου Παναγιώτη
- ✓ Σύμβαση για το απαράγραπτο των εγκλημάτων πολέμου και των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας
- ✓ Διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια «Wikipedia»
- ✓ Σχολικό βιβλίο Αρχαίων Ελληνικών Α' Λυκείου – «Ξενοφώντας Ελληνικά»

B. ΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ : Εικόνες Google

